

ห้ามทำสมาธิ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบปัญหาธรรม วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาครูบาอาจารย์เราปฏิบัตินะ ท่านต้องพยายามจะเอาตัวท่านให้ได้ก่อน แล้วค่อยออกสอนคนอื่น ถ้าเอาตัวท่านไม่ได้ก่อน ออกไปสอนคนอื่นแล้วมันยุ่งมากเลย แล้วตอนนี้เพียงแค่เขาคิดว่าเขาได้แล้วไง พอเขาได้แล้วเขาต้องออกมาสอน พอออกมาสอนนี้มันยุ่งไปหมดเลย มันยุ่งมากๆ นะ เรื่องการภาวนาดังต่อไปนี้

ประเด็น : เมื่อต้องหัดภาวนา ก็ยังมีเรื่องให้หลงผิดได้อีก ถ้าเปรียบเทียบหลงผิดในขั้นตอนของการฝึกปฏิบัติภาวนานี้เหมือนหลุมพรางล่ะก็ หลุมพรางในช่วงนี้จะถูกพรางเอาไว้อย่างแนบเนียนมาก แต่มันยังเป็นหลุมลึกมากด้วย ถ้าใครหลงตกลงไปแล้ว ยากจะกลับขึ้นมาได้ กว่าจะช่วยให้กลับขึ้นมาสู่ทางที่ถูกต้องได้ ทำเอาครูบาอาจารย์และกัลยาณมิตรต้องเหน็ดเหนื่อยกันไม่น้อย เรื่องที่มักจะหลงกันมากคือ

หลงเข้าใจผิดว่า ภาวนาคือการทำสมาธิ

หลงเข้าใจผิดไปว่า การทำสมาธิต้องทำจนถึงฌานก่อนแล้วถึงจะเจริญปัญญา

หลงเข้าใจผิดว่า ทำสมาธิแล้วจะเกิดปัญญาขึ้นเอง

หลงเข้าใจผิดว่า เพียงแต่ทำสมาธิแล้วก็จะหลุดพ้นได้

หลวงพ่ : เขาบอกหลงไง หลงเข้าใจผิด หลงไปหมดเลย การภาวนาหลงไปหมดเลย แต่ต้องฝึกหัดฝึกดูฝึกรู้ เวลาพูดว่าหลงไปหมดเลย หลงทำสมาธิคือห้ามทำสมาธิเลยล่ะ แต่เวลาเขาพูดกัน เขาพูดอย่างนี้เขาบอกว่าหลง ห้ามทำสมาธิ แต่สุดท้ายเขาก็ไปพูดของเขาเองนะ เราเลยบอกว่ามันเหมือนการตีหัวเข้าบ้าน

ประเด็น : ที่พูดทั้งหมดนี้ ที่พูดมานี้ ไม่ได้บอกว่าห้ามทำสมาธิ ที่พูดทั้งหมดนี้ ไม่ได้บอกว่าห้ามทำสมาธิ ห้ามทำสมาธิหรอคะ "ถ้าใครพอใจเพียงทำสมาธิแค่ตาม และประสงค์จะทำกันแค่นั้นก็ทำตามประสงค์เถิด เพราะการทำแบบนี้เป็นการทำในสิ่งที่ เป็นกุศลเหมือนกัน แต่สำหรับคนที่ทำมาหากินหรือเป็นชาวเมือง ไม่มีเวลาในการฝึกหัด ทำสมาธิ ทำสมาธิกัน และประสงค์จะพ้นไปจากทุกข์กันจริงๆ ละก็ ขอให้มาหัดเจริญ ปัญญาด้วยการหัดรู้หัดดูจิตเถิด"

หลวงพ่ : ที่แรกก็บอกว่าหลงนะ หลงทำสมาธินี้หลงไปมหาศาลเลย สุดท้ายมาคบ ท้ายบอกว่า ไม่ได้ห้ามทำสมาธินะ แล้วมึงจะเอาอะไร นี่มันดีหิวเข้าบ้านก่อนไง การทำ อย่างนี้นั้นผิด เราจะบอกนะว่า หลวงปู่ดุลย์ ท่านเป็นอาจารย์ของหลวงปู่ฝั้น

หลวงปู่ฝั้น ท่านเป็นมหานิกาย เหมือนหลวงปู่ขาว หลวงปู่ขาวหลวงปู่แหวนนี้ เป็นมหานิกายหมด หลวงปู่ดุลย์นี้ท่านเป็นธรรมยุติ เพราะท่านบวชมาก่อน แล้วท่านก็ไป เอาหลวงปู่ฝั้นมาบวช ท่านเทศน์จนหลวงปู่ฝั้นมาญัตติเป็นธรรมยุติ แล้วหลวงปู่ดุลย์ท่าน สอนดูจิตใช้ไหม หลวงปู่ฝั้นท่านสอนพุทโธเห็นไหม

“พุทโธผงไส พุทโธสว่างไสว” พุทโธเห็นไหม พุทโธผงไส พุทโธสว่างไสว ของหลวงปู่ฝั้น เมื่อก่อนพุทโธนี้ดังมาก เพราะพุทโธสว่างไสว พุทโธผงไส พุทโธ ครอบโลกธาตุ แล้วพุทโธของหลวงปู่ฝั้น กับดูจิตของหลวงปู่ดุลย์ มันขัดแย้งกันไหม มัน ไม่ได้ขัดแย้งเลย

เราบอกก็คนรู้จริงเขาไม่ขัดแย้งกัน แล้วสมัยครูบาอาจารย์ท่านไม่ขัดแย้งกัน เลย แล้วนี่จะมาบอกว่า ถ้าทำสมาธิ หลงไปหมดเลย หลงไปหมดเลย แล้วมาบอกว่าเป็น การหลงที่ลึกมากด้วย

มันพูดอย่างนี้ เวลาพูดมันไม่เป็นสุภาพบุรุษ ถ้าบอกการทำสมาธิ หรือการ ประพฤติปฏิบัติทุกๆ แนวทาง มันก็มีผิด มีถูกทั้งนั้นแหละ ถ้าคนภาวนาผิด ก็คือผิดใช้ ไหม คนภาวนาถูกก็คือถูกใช้ไหม ทำสมาธิผิดก็มี ถูกก็มี ดูจิตผิดเยอะกว่าถูก ถูกน้อย ผิด เยอะ ดูจิตนี้

เพราะคูจิตโดยหลวงปู่ดุลย์ ที่เราพูด "เรื่องพระสงฆ์" เขามาถาม เราบอกเรา
ยอมรับหลวงปู่ดุลย์ แต่เราไม่ยอมรับพวกลูกศิษย์ที่สอนนี้ผิดหมด ผิดเพราะอะไร ผิด
เพราะเวลาเราไปคุยกับพวกลูกศิษย์ของท่าน เวลาไปหาหลวงปู่ดุลย์นะ หลวงปู่ดุลย์ให้ดู
จิต แล้วลูกศิษย์เวลาไปหาหลวงปู่ดุลย์ สมัยหลวงปู่ดุลย์ยังอยู่

“เห็นจิตแล้วครับ”

“ยัง นี่คือการของจิต ไม่ใช่จิต”

“เห็นจิตแล้วครับ”

“ยัง”

การดูจิต กว่าจะเห็นตัวจิตแสนยาก เพราะในการพุทโธๆ เหมือนเราทำงาน เรื่อย
อยู่บนดินบนแผ่นดินเราทำงานสะดวกไหม ไอ้ดูจิต เหมือนเราตั้งห้างร้านขึ้นไป แล้วเรา
ไปทำงานอยู่บนที่สูง เพราะมันเป็นนามธรรมไง ดูจิตมันเป็นนามธรรม พุทโธไม่ใช่
นามธรรม แต่พุทโธมันนึกซัดๆ พุทโธๆ มันก็เหมือนเรายืนอยู่บนดิน

โดยธรรมชาติของการทำงานเรายืนอยู่บนที่มั่นคงแข็งแรง การทำงานต้องสะดวก
กว่า ต้องมั่นคงกว่าการทำงานในอากาศใช่ไหม การดูจิต บนอากาศ การดูจิต แบบของ
การดูจิตของหลวงตา ท่านบอกปัญญาอบรมสมาธิ เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าปัญญา
อบรมสมาธิ หลวงปู่ดุลย์ใช้คำว่าดูจิต

แต่หลวงตาบอกว่าใช้ปัญญา ท่านเติมปัญญาเข้าไปด้วย แล้วปัญญาอบรมสมาธิก็
คือ เพราะถ้ามันเจอความสงบคือถ้าใช้ปัญญาไล่ไปมันก็คือความสงบ ถ้าความสงบอัน
นั้น แล้วความสงบอันนั้นมันต้องเป็นความจริง ถ้าความสงบอันนั้น มันก็กลับมาที่เป็น
สมาธิ

เราบอกว่า การปฏิบัติทั้งหมด การปฏิบัติทั้งหมด ทุกวิธีการปฏิบัติ ผลของมันคือ
สมณะทั้งหมด ผลของมันเป็นสมาธิทั้งหมด แต่ที่นี้เขาบอกว่า การทำสมาธิจะลุ่มหลง คำ
ว่าลุ่มหลง เขาบอกว่า การทำสมาธิเป็นหลุมพรางจะตกลงไป แต่เราจะบอกมุกกลับว่า

การพูดอย่างนี้ เป็นมิจฉาทิฎฐิ!

เพราะถ้าเขาจิตนะ เขาหัดรู้หัดดูจนเขาเห็นเป็นสมาธินะ เขาจะไม่พูดอย่างนี้ เขาจะไม่พูดอย่างนี้เพราะอะไร เพราะว่า การหัดดู หัดรู้ กว่าจะเห็นจิต ที่อย่างหลวงปู่ดูลย์ อากारของจิต ใครไปหาท่านแล้วบอก “เห็นจิตแล้วครับ” “ไม่ใช่ อาการของจิต อาการของจิต” อาการของจิตคือความคิดไง คือเขาดูความคิด แล้วความคิดมันเกิดดับ หลวงปู่ดูลย์ ท่านบอกการที่จะเห็นจิตนี้ยากนะ

แล้วเราก็นอนกลับมาว่าสมัยที่ครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของเราเป็นพระอรหันต์เป็นพระอริยบุคคลเยอะแยะเลย สายหลวงปู่ดูลย์ได้ก็องค์ แต่เราไม่ได้ค้ำหลวงปู่ดูลย์นะ เราไม่เคยค้ำหลวงปู่ดูลย์เลย แต่ไอ้พวกนี้ เพราะเขาบอกว่า

การทำสมาธิ เพราะการดูจิต การดูจิต การพิจารณาของเขา ผลของมันคือ ปัญญา อบรมสมาธิ ผลของมันคือปัญญาอบรมสมาธิ แล้วเขาบอกเลยนะ ถ้าไปทำสมาธินะ การทำสมาธิมันจะเป็นปัญญาไปไม่ได้ ถ้าการทำสมาธิ เขาพูดไว้ในหนังสือนี้เยอะมาก ว่าการทำสมาธิถ้าเป็นสมาธิแล้วจะเกิดปัญญาได้เอง เขาใช้คำนี้ว่า สมาธิเกิดปัญญาเองไม่ได้ แน่นนอนใช่ไหม คำพูดนี้แน่นนอน แล้วเขาพูดอย่างนั้นแน่นนอน เพราะตรงนี้เป็นจุดขายของเขา แต่ถ้าคน ถ้ามันเป็นจริง เขาก็จะ เขาพูดอย่างนี้ปั๊บ เขาก็ต้องอยู่ในหลักอันนี้ แต่เขาพูดอย่างนี้เองนะ แล้วดูสิ

ประเด็น : ตามความจริงไปแล้ว ซึ่งเป็นเจริญสติปัญญา ให้ไปจนอินทรีย์แกร่งรอบแล้ว จิตจะรวมเข้าเป็นอัปปนาสมาธิได้เอง โดยอัตโนมัติ เกิดอริยมรรคขึ้นเอง

หลวงพ่ : อ้าว ก็ไหนมีงบอกว่า สมาธิจะเกิดปัญญาไม่ได้ ก็มึงโง่มาตลอด แล้วมึงก็สรุปเอง ว่าการหัดดู หัดรู้ มันจะเกิดขึ้นเอง เป็นอัปปนาสมาธิโดยเป็นเอง แล้วจะเป็นโดยอัตโนมัติ แล้วเกิดอริยมรรคขึ้นเอง

อยู่นี้ อยู่นี้ จิตไว้หลายจิตนะ จิตไว้เขียวหมดเลย ที่เราบอกว่าของเขาผิดๆ เพราะผิดตรงนี้ เราบอกเห็นไหม เวลาเขาพูดบอกว่า ขณะจิตเขาเป็นอย่างนั้นๆ เวลาขณะจิตเขาพูดเฉพาะส่วน เหมือนกับเราเป็นช่าง งานเราเสร็จแล้วเราต้องประกอบให้เป็นชิ้นงานขึ้นมาใช่ไหม นี่ถ้าเราไม่เป็นช่าง เราประกอบชิ้นงานนั้นไม่เป็น เวลาพูดเฉพาะส่วนพูดได้ เพราะเราก็ไปศึกษาเฉพาะส่วนมา แล้วนี่ ค้านมาหมดนะ สมาธิทำไม่ได้นะสมาธิเกิดปัญญาเองไม่ได้นะ ทุกอย่างไม่ได้เลย แต่เวลามันบอกของมันเอง

ประเด็น : ถ้าจิตไป พอคูจิตแล้ว และจิตก็สามารถตั้งมั่น และเป็นกลางรู้อารมณ์ ด้วยความเป็นจริงแล้ว ซึ่งเมื่อเจริญสติปัญญาไปจนอินทรีย์แก่รอบแล้ว จิตจะรวมเข้าเป็น อัปนาสมาธิได้เอง โดยอัตโนมัติ แล้วเกิดอริยมรรคขึ้นเองงงงง!

ฉีกทิ้งแม่เลย!

แล้วคนอื่นอ่าน มันไม่รู้เรื่อง พอเราอ่าน อ่านแต่ละช่วง มันก็น่าฟัง แต่เวลาเขาสรุป เขาสรุปผิดหมด คนไม่เป็นมันจะสรุปผิดหมด หนังสือเขาเอง แล้วเขียนก็ขัดแย้งกันเอง แล้วก็บอกสมาธิทำไม่ได้ สมาธิจะเกิดปัญญาเองไม่ได้ แต่ของมันดู หัดจิตไปคูจิตมันเป็นอัปนาสมาธิเอง เป็นโดยอัตโนมัติแล้วเกิดอริยมรรคขึ้นเอง

อ้าว ก็ไหนบอก สมาธิเกิดปัญญาไม่ได้ไง แล้วทำไมของมึง คูไปคูมา เกิดปัญญารึเองล่ะ เพราะความเข้าใจผิด ถ้าจับตรงนี้นะ จับประเด็นนี้ไขไหม เขาก็ไปจับประเด็นที่ว่า เขาใช้ปัญญา คูจิตคือปัญญา พอเกิดปัญญารึเอง แล้วคูจิตเป็นปัญญาไขไหม เพราะถ้าเป็นพุทโธมันจะไม่เกิดปัญญา เขาถึงคิดว่าการใช้ความคิดนี้คือปัญญา

พอเขาคิดว่าการใช้ความคิดนี้คือปัญญาแล้ว แต่นี่มันหลักเกณฑ์ของพระพุทธเจ้า เห็นไหม สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา ถ้าไม่มีสมาธิ มันก็เป็นโลกียปัญญา คือความคิดแบบโลก ความคิดจากความคิดเรา นี่ไง สุตมยปัญญา ปัญญาอย่างนี้คือเรียก โลกียปัญญา ปัญญาทางโลก ถ้าคนภavanaไม่เป็น มันไม่เห็นตรงนี้ แล้วมันเข้าใจเรื่องตรงนี้ไม่ได้

พอเข้าใจไม่ได้ปั๊บ มันก็เหมารวมมาว่า ความคิดคือปัญญา ปัญญา คือ ปัญญา แต่เขาไม่คิดหรอกว่า ปัญญา มันมีตั้งกี่ชั้น ขณะนี้เรากำลังบอกนะ แม้แต่เป็นโลกียปัญญากับโลกุตระปัญญา แล้วเวลาใครภavanaไปแล้วนะ มันจะมีโสดาปัตติมรรค คือ ปัญญาขั้นโสดาบัน ปัญญาขั้นสกิทา ปัญญาขั้นอนาคา ปัญญาขั้นอรหนต์ มันคนละปัญญานะเว้ย

มรรค ๔ ผล ๔ ไง โสดาปัตติมรรคแล้วก็เป็นโสดาปัตติผล สกิทาคามรรคก็เป็นสกิทาคาผล อนาคามรรคก็เป็นอนาคาผล อรหัตตมรรค ก็เป็น อรหัตตผล ฉะนั้นเวลาเขาพูดกัน พระปฏิบัติเขาจะรู้กันเลยว่าคนนี้อยู่ในขั้นไหน เขาพูดอยู่ในขั้นของโสดาบัน ผลของเขาก็เป็นขั้นโสดาบัน เขาพูดอยู่ในขั้นสกิทา เขาพูดอยู่ในขั้นของอนาคา เขาพูดอยู่

ในชั้นอรหัตต์ อรหัตตมรรค อรหัตตผลนี้ยังไม่ใช่นิพพาน ๑ นะ ครูบาอาจารย์เวลาเขาคุยธรรมะกันเขาคุยกันอย่างนี้ไง

ทำไมหลวงปู่คำดี ท่านเป็นพระอนาคาแล้วท่านอยากจะพ้นจากทุกข์ นี่ท่านภาวนาของท่านท่านเดินจงกรมของท่าน ท่านรู้ว่าท่านหลง ท่านรู้ว่าท่านไปไม่ได้ ท่านคิดแล้วท่านแก้ตัวท่านเองไม่ได้ พอท่านแก้ตัวเองไม่ได้ปั๊บ ท่านก็จุดธูปอธิษฐานเลย บอกให้อาจารย์มหาบัวมาแก้ให้หน่อย อธิษฐานกับเทวดาเลย แล้วหลวงตาท่านอยู่วัดนะ ท่านก็เกิดความคิดว่าท่านอยากจะไปเยี่ยมหลวงปู่คำดี เพราะมันคลใจ ก็ไปหาหลวงปู่คำดี พอไปหาหลวงปู่คำดี

"โอ้ ท่านมาเร็วแท้"

เห็นไหม หลวงตาเล่าประจำ พอมาเร็วแท้ปั๊บ

"โอ้ รออยู่นานแล้ว"

ก็นิมนต์เข้าไปคุยกันตัวต่อตัวอยู่ในกุฏิ พอหลวงตาเริ่มอธิบาย หลวงตาเริ่มอธิบายนะ อรหัตตมรรค พอเริ่มอธิบายปั๊บ หลวงปู่คำดี

"โอ๊ะ รู้แล้วๆ"

โอ๊ะ รู้แล้วนั่นคือยังไม่ได้ภาวนานะ โอ๊ะ รู้แล้ว คือ รู้ทันช่องทาง แต่เดิมนั้น มีดเลย ไปไหนไม่รอดเลย แต่รู้ยั่วว่าคิด แต่ยังไม่ไปไม่ได้ แต่รู้ยั่ว รู้ยั่วว่ายังคิด แต่ยังไม่มีความออก พอหลวงตาท่านไปอธิบายถึงทางออก

"รู้แล้ว รู้แล้ว ง่ายๆ"

รู้แล้วนั่น หลวงตาก็ "สาธุ" แล้วหลวงตาก็กลับใจ แล้วหลวงตาบอกท่านก็ปล่อยเวลา ปล่อยเวลาให้พอรู้ช่องทางแล้ว ต้องหาช่องทางออก ต้องมีการกระทำ พอมีการกระทำปั๊บ หลวงตาท่านไปเจอหลวงปู่คำดีตลอด ถามว่าผ่านหรือยัง เห็นไหม พอผ่านหรือยัง หลวงปู่คำดีท่านพูด "หูของท่านไม่ค่อยดี ท่านใช้เขียนเป็นกระดาษส่งต่อกัน"

แม้แต่ขั้นของปัญญา มันยังมีขอบเขตของมันเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป แล้วนี่มาพูดว่า เวลาโต้แย้งเขาเนะ โต้แย้งว่าทำสมาธิเกิดปัญญาเองไม่ได้ ถ้าทำสมาธิแล้วเกิดปัญญาได้เอง อาหารคาบส ฤๅษีชีไพรเขาเป็นพระอรหันต์กันไปหมดแล้ว

เวลาเขาพูดแล้วนะ อ่านแล้ว โห น่าฟัง ว่า สมัยพุทธกาล ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้า ฤๅษีชีไพรเขาจะทำกันได้อย่างไร เราไปประพาศปฏิบัติ เขาก็ไปตีเคลมเอาว่า การทำสมาธิของพวกเรา จะทำแบบฤๅษีชีไพร เพราะเราจับประเด็น ในนี้ เขาจะพูดบ่อย พวกสายคูจิตเขาจะพูด เน้นหนักๆ เลย ไม่ใช่ฉาน ๒ ไม่ใช่ฉาน ๒ ฉาน ๒ ไม่ใช่ถูก ถูก ฉาน ๒

สมาธิไม่ใช่ฉาน หลวงปู่มั่น ไม่ได้สอนให้ทำฉาน พระกรรมฐานไม่ได้ทำฉาน ไม่ได้ทำ

ฉานเป็นพวกเอ็งคิดกันเอาเอง ครูบาอาจารย์เราสอนทำความสงบของใจ ไม่มีฉาน! ฉานไม่เกี่ยว!

หลวงตาท่านเอาเต็มทีเลย "ไอ้ฉาน ไอ้แขน อย่ามาพูดกับเรานะ ไอ้ฉานไอ้แขน ไปไกลๆ ไม่เกี่ยว"

ไอ้พวกนี้มันนึกเอาเอง มันเคลมกันเอาเองว่าพระกรรมฐานนี้ทำฉาน ไม่ได้ทำฉาน ไอ้พวกทำฉานมันพวกเกจิอาจารย์ พวกพระเกจิ เขาทำฉาน ทำสมาบัติกันเขาจะทำเรื่องเครื่องรางของขลัง พระกรรมฐานไม่ได้ทำฉาน พระกรรมฐานทำความสงบ ครูบาอาจารย์ท่านบอกให้ทำจิตให้สงบก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ไม่ได้บอกให้ทำฉาน เป็นฉาน ๒ จินตฉาน ๒ แล้วฉาน ๒ ฉาน ๓ ...

สมาธิกับฉานต่างกันอย่างไรไม่รู้ไหม แล้วฉานคืออะไร สมาธิคืออะไรไม่รู้ไหม แต่เวลาพูดโดยศัพท์ใช้ไหม เราเคยใช้เราพูดบ่อย ฉาน-สมาธิเราใช้ศัพท์แทนกัน ก็คือว่าทำความสงบของใจ แต่ถ้าเป็นทำฉาน ปฐมฉาน ทุติฉาน ตติยฉาน อากาสนัญจายตนะ สมาบัติ ๘ เวลาทำเห็นไหม

คูติ หลวงปู่หลุยประพาศปฏิบัติ ไปค้นประวัติหลวงปู่หลุยคูติ เหาะเหินเดินฟ้า เขาทำกันยังไง ครูบาอาจารย์เรา เรื่องอย่างนี้ มันเหาะเหินเดินฟ้า เรื่องฉานสมาบัติมันเกิดฉานสมาบัตินี้เราอธิบายบ่อย แต่ไม่ได้บอกว่าเรารู้นะ

ฉานสมาบัติ ขึ้นตอนของมัน ฉานสมาบัติ เรียบอกว่าความว่าง ๘ ขึ้นตอน
ปฐมฉาน ทุติยฉาน ตติยฉาน จตุตถฉาน ๔ ขึ้นตอนของรูปฉาน อากาสนัญญาตนะ
วิญญูฉัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ เนวสัณฺณานาสัณฺญาตนะ อากาของอรูปฉาน
๔ ขึ้นตอน มันเป็น ๘ ขึ้นตอน

ความว่าง ๘ ขึ้นตอนตั้งแต่ ปฐมฉาน ทุติยฉาน ตติยฉาน จตุตถฉาน ขึ้น อากา
สณัญญาตนะ ๘ ขึ้นตอน ความว่าง ๘ ขึ้นตอนเหมือนบันได ๘ ขั้น เราขึ้นบันไดลง
บันไดเห็นไหม จิตมันพัฒนาการของมัน พอมันรีไซเคิลของมัน จิตมันมีกำลังของมัน
พอมีกำลังมันก็ออก เรียกว่าส่งออกไป ครูบาอาจารย์ท่านไม่ได้ใช้

ถ้าไม่ได้ใช้ พระพุทธเจ้าเวลาจะปรินิพพานเข้าสมาบัติ เข้าตรงนี้ สมาบัติ ไม่ใช่
ความสงบนะ เวลาความสงบของเรา ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ กับฉาน
สมาบัติ มันคนละเรื่องกัน เพราะฉานสมาบัติมันมีกำลังของจิต จิตมีกำลังแล้วจิตมีกำลัง
ขนาดไหนจะทำประโยชน์อะไร ฉะนั้น สิ่งที่เขาบอกว่า พระกรรมฐานทำฉาน แล้วฉาน
๒ ฉาน ๓ ต้องกลับมา ใช้ปัญญาปัญญา ... ไร้สาระ

ถ้าทำความสงบของใจ ฤทธิชีไพรเขาทำความสงบของใจแล้วเขาทำสมาบัติของ
เขาแล้ว เขาเหาะเหินเดินฟ้าได้เขาถือศีล ๘ ของเขา เขาอยู่ในศีลของเขา เพราะมันอยู่ที่
อำนาจวาสนาของเขา มันไม่มีใครชี้ให้เขาออกมา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฝึกกับเขาแล้ว องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นว่า สมาบัติ ๘ อาพาธครบครบประกันแล้ว แต่ประกันแล้วมันเข้า
ออกขนาดไหน จิตมันก็ยังมึนเคลือบอยู่เห็นไหม

ทีนี้พระพุทธเจ้าบอกมันไปไม่ได้ เพราะอะไร เพราะว่าเหมือนกับเราเก็บของให้
เรียบร้อยขนาดไหนเราก็ต้องใช้มันตลอดไป มันมีของมันอยู่แล้วจะทำยังไงให้มันจบ
กระบวนการของมัน พระพุทธเจ้าถึงย้อนกลับมา อานาปานสติไง ย้อนกลับมาที่โคนต้น
หว้า พอโคนต้นหว้าเสร็จแล้วเข้าไป พระพุทธเจ้าใช้ปัญญาออกมา แล้วปัญญาเห็นไหม
ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ นี่คือการสงบอันหนึ่ง

ความสงบที่เข้าเหมือนกับน้ำขึ้นน้ำลง พอน้ำมันลงไป ในโคลนตมมันมีอะไรละ มันก็มีพวกวัชพืชไข่มุขไหม นี่ก็เหมือนกัน พอจิตมันเข้าถึงโคลนตม เข้าถึงฐานมันก็เป็น ปุพเพนิวาสานุสติญาณ ถ้าพอถึงเวลาแล้ว จิตสงบขนาดไหน มันจะเป็นจุตูปปาตญาณ จิตนี้ ในเมื่อมันยังมีกระบวนการของมันอยู่ มันยังต้องมาเกิดอีก

อาสวักขยญาณทำลายให้มันสะอาดขึ้นมา มันไม่เกี่ยวกัน แล้วปัญญอย่างนั้น ปัญญาอย่างที่พระพุทธเจ้าเป็นอาสวักขยญาณ กับปัญญาอย่างที่เขาคิด เวลาว่าเขาโน้นะ บอกมาเลย สมาธิเกิดปัญญาไม่ได้ ทุกอย่างเกิดปัญญาไม่ได้ แต่เวลาของเขาทำนะ อันนี้นะ มันจะไปอยู่ในอริยสัจของ.....ด้วย ของ.....เขาเขียนอย่างนี้

ลักษณะของอรหัตต์ แล้วเขาบอกว่าจิตมันจะเป็น ขณะมันจะเป็นอัตโนมัตติ อย่างนี้ ถ้าพูดอย่างนี้แสดงว่าเหมือนน้ำขึ้นน้ำลง คือว่า เวลานั้นมันลงมันก็จะตกลงไปเรื่อยๆ ไข่มุขไหม น้ำลงมันก็จะตกลงไป นี่ก็เหมือนกัน ขณะที่มันเป็นอัตโนมัตติ อัตโนมัตติคือว่า มันขึ้นลง ใจ อัตโนมัตติ ถ้าพูดคำนี้ปั๊บ พวกนี้ ไม่มีมรรคผลเลย เพราะไม่มีขณะจิตโดยข้อเท็จจริง แต่ขณะจิตที่เขาพูดนั่นคือมันเป็น สัญญา มันเป็นข้อมูลของเขาเอง

ที่เราบอกว่าผิดๆ เราอ่านตรงนี้มาเยอะ แต่พอเราชี้ขึ้นมาพวกโยมจะเห็นว่าเป็น เรื่องธรรมดา แต่ถ้าเป็นการปฏิบัตินะ หลวงตาเราฟังหลวงตาเมื่อ ๒ วันนี่ก็เพ็งเพ็ง ท่านบอกเลย ไอ้ที่ว่าหายไปเฉยๆ ไอ้ที่เป็นเฉยๆ อย่างนี้ อัตโนมัตติอย่างนี้ ท่านไม่รับ ท่านไม่เอา ท่านไม่เชื่อ ท่านบอก "ไม่เชื่อเด็ดขาด" ถ้าเป็นอย่างนั้นมันต้องมีสมุจเฉตปหาน มันต้องมีการกระทำของมัน ที่นี้การกระทำของมันที่การกระทำของมันจะเกิดขึ้นได้ยังไง สมาธิเกิดขึ้นมาแล้ว

สมาธิฆ่ากิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ ปัญญาเกิดไม่ได้

ปัญญาที่เกิดขึ้นมาเขาเรียก โลเกียปัญญา ปัญญาโดยสามัญสำนึกของพวกเรานี้ไง ปัญญาในจินตนาการ จินตมยปัญญา เราจินตนาการ จิตมันส่งออกแล้วจินตนาการของเราไป มันเกิดปัญญาอย่างนั้น แล้วพอจินตนาการไปแล้ว เรามีธรรมะพระพุทธเจ้าอยู่แล้ว มันทำให้เราเห็นภาพอย่างนั้นได้ พอเห็นภาพปั๊บ มันก็เข้ามากับอุปกิเลส โอภาส สว่าง ไวสว ความว่าง อุปกิเลส ๑๖

โธ...เวลาเขาพูดมา ว่างๆ ว่างๆ มันจับ อย่างพวกเรา ก็เลสหยาบๆ ไซ้ไหม เพราะมันอยู่ที่สามัญสำนึก ก็เลสหยาบๆ กระทบกระทั่งกัน มองหน้ากันจะกินเลือดกินเนื้อกัน ก็เลสหยาบๆ แล้วบอกว่า เราเป็นคนดี เราให้อภัยต่อกัน โอ๊ย เราเพื่อนกัน โอ๊ยเรามีเมตตาเห็นไหม

มันก็ไปคิดว่าความดีของเรา คืออันละเอียด พอเป็นอย่างนั้นมันอุปกิเลสไป นี่เขาบอกไป เมื่อก่อน อู๋หุย ทุกคนนะ ถ้าสายนี้เขาจะบอกเลย เมื่อก่อนเป็นคนก้าวร้าว เมื่อก่อนเป็นคนทีติดการพนัน เมื่อก่อนเป็นคนกินเหล้าเมายา พอมาปฏิบัติธรรมมาจุดจิตเดี๋ยวนี้เป็นคนดีหมดเลย ดีหมดเลย แล้วมันผิดตรงไหนล่ะ ?

มันผิดตรงไหน ก็ดีใจ แล้วดีแล้วมันจะชั่วอีกไหมล่ะ ดีเดี๋ยวก็ชั่ว เพราะความดีมันยังเปลี่ยนแปลงอยู่ ทุกคนจะเวลามาหาเราเขาจะเอาสี่ข้างเข้าดูใจ บอกว่า เราใจฉาบร้อนไปว่าเราทำไหม แล้วเขาก็ดีอยู่แล้วใจ เมื่อก่อนเป็นคนไม่ดีหมดเลย เดี่ยวนี้พอปฏิบัติแล้วเป็นคนดีหมดเลย

โตะกุดีกว่ามีงนะ

โตะกุเสร็จแล้วตั้งไว้ตรงนี้นั้นไม่เคยไปเบียดเบียนใครเลย

มันตั้งอยู่ตรงนี้นั้นไม่เคยเบียดเบียนใคร มันดีที่สุดเลย

ไม่เคยระรานใคร ไม่เคยไปทำความเดือดร้อนใคร แล้วเป็นประโยชน์กับทุกคน ไครมาก็นั่งได้นอนได้ อู๋ย โตะกุดีนิบายเลยนะ โครตดีเลยโตะนี้

ความดีของโตะนะ มันเป็นประโยชน์กับสาธารณะ แต่ถ้าความดีของเรา มันแปรปรวน ดีเดี๋ยวก็ชั่ว ชั่วเดี๋ยวก็ดี ไอ้ดีๆ นะเอาตัวรอดได้ไหม ดีๆ เอาตัวรอดได้ไหม ทีนี้ พอเราปฏิบัติเริ่มเป็นคนดีขึ้นมาเราต้องเอาให้มันคงให้มันดีจริงๆ ให้มันดีจริงๆ นะให้มันดีให้ได้ พอดีขึ้นไปแล้วมันจะดียังไงล่ะ ดีโดยการชำระ มันเป็นอย่างนี้ไปไม่ได้หรอก แล้วพอมันเป็นอย่างนี้แล้ว ไอ้อย่างนี้เราถือว่ามันไม่บริสุทธิ์ใจ มันเป็นการดีหัวเข้าบ้าน บอกว่า ทำสมาธิก็ไม่ถูกต้อง เสียเวลาทุกอย่างเลย หลงไปๆ แล้วทำให้คนอื่นเดือดร้อนหมดเลย

หลงเข้าใจผิดว่า การภาวนาคือการทำสมาธิ

อ้าว ใครหลงล่ะ หลงเข้าใจผิดว่า ตัวไม้เลยนะ

หลงเข้าใจผิดว่า การภาวนาคือการทำสมาธิ

แล้วที่เื่องจืด ไม่เป็นสมาธิแล้วเป็นอะไร เป็นมิจาด้วย! ทั้งๆ ที่ผลของมันคือ สมณะ คือสมาธิ เพราะมันไม่ได้ฆ่ากิเลส พอไม่ได้ฆ่ากิเลสผลของมันคือสมาธิ แต่ด้วยความเข้าใจผิด ว่าคนอื่นทำสมาธิ ผิดพลาด แต่ตัวมันเอง กินชีสมาธิของมันยังไม่รู้เลย ก็มิจาสมาธิไง กี่ว่างๆ ว่างๆ ใจ ผลมันไม่มีใจ แล้วพอผลมันจะเกิดขึ้นมาก็มันเป็นเองโดยธรรมชาติ

คำพูดอย่างนั้นะ มันฟุ้ง มันฟุ้งตลอด แล้วพอมันฟุ้งตลอด การทำสมาธิ หลงไปว่าการปฏิบัติคือการทำสมาธิ เพราะคำว่า “สมาธิ” เขาถูกถูกเคลน ว่าสมาธิเป็นสมณะสมาธิมันชำระกิเลสไม่ได้ แต่หลวงตาบอกกับพระเราตลอด เวลาเทศน์กับพระ

"ใครทำจิตสงบได้พอยู่พอกิน ใครทำสมาธิได้พอยู่พอกิน"

หลวงตาท่านเล่าเอง ว่าตอนท่านปฏิบัติใหม่ๆ ท่านบวชใหม่ๆ ท่านเห็น พระครูที่วัดโยธาพิทักษ์ท่านเดินจงกรม นั่งพุทโธๆ ก็ไปถามว่าทำยังไง ทำยังไงแล้วอยากจะทำบ้าง ท่านบอกว่า พุทโธ เราก็ชอบพุทโธ หลวงตาท่านไปกำหนดพุทโธๆ เห็นไหม ท่านบอกว่า เหมือนจอมแห ความคิด มันเหมือนแห

แล้วพอมันพุทโธๆ แหมันหดเข้ามาๆ จนเหมือนจอมแหยกขึ้นมา ท่านบอก โอ้โห มีความสุขมาก แล้วอยากได้มาก พอยอยากได้ก็ไม่ได้กินเลย เพราะความอยากได้มากนั้นเป็นสมาธิจริง พอได้สมาธิจริงมันฝังใจมาก มีความสุขมาก แต่ความสุขอย่างนี้ ตอนนั้นท่านเริ่มฝึกหัด แล้วท่านเรียนอยู่ ๗ ปี ท่านบอกเรียนอยู่ ๗ ปี ปฏิบัติอยู่ ๗ ปี เรียนด้วยปฏิบัติด้วย ได้สมาธิอย่างนี้ ๓ ครั้ง ๗ ปี

หลวงตาบารมีขนาดนี้ละ ทำสมาธิ รวมได้ ๓ ครั้ง แล้วบอกว่าเราทำสมาธิ คิดดูซิ แล้วพวกเราทำสมาธิ ๑๐ ปี ได้สักหนหนึ่งไหม ๗ ปี ได้ ๓ ครั้ง ไอ่เรา ๑๐ ปีได้หรือเปล่า

ทีนี้พอมันทำยากใช่ไหม มันทำยากเพราะอะไร มันทำยาก เพราะมันเป็นความจริง แต่เขาทำง่ายเพราะอะไร ทำง่ายเพราะมันเป็นความเท็จ

ความเท็จคือการสร้าง การนึกเอา

พอการนึกเอา ความรู้สึกมันก็ต่างกันใช่ไหม ความรู้สึกก็เหมือนอารมณ์ธรรมดาเรานี้แหละ แต่พอสมาธิมันเป็นข้อเท็จจริงนะ มันเป็นอารมณ์อีกอารมณ์หนึ่ง มันเป็นความรู้สึกที่เราไปสัมผัสเอง พอสัมผัสเอง ถ้าใครมีสมาธิ หลวงตาบอกว่า พออยู่พอกิน คือรักษาตัวได้ คือจิตเรามันไม่ฟุ้งซ่านจนเกินไป เราจะรักษาตัวเราเองได้

ทำความเข้าใจของใจคือมีที่อยู่ที่อยู่อาศัย พอมิที่อยู่ที่อยู่อาศัยแล้ว เราก็ต้องหัดใช้ปัญญา คือเราจะสู้กับกิเลส ไม่ใช่ว่า คุณกันอย่างนี้ แล้วมันจะเกิด ว่าเขานะ ว่าสมาธิ ปัญญาเกิดขึ้นไม่ได้ หน้า ๒๗ จำเอาไว้แล้วไปเปิดดูเลย แล้วหาว่าเราโกหกอีก หน้า ๒๗ เมื่อพิจารณาจนจิตติดฝึกหัดจนจิตแก่รอบแล้ว จิตมันจะรวมเข้ามาเป็นอัปนาสมาธิได้เอง

คำว่ารวมเข้าเป็นสมาธิได้เองเราพูดบ่อยมาก เวลาพวกโยมปฏิบัติ แล้วไม่มีสติ หรือควบคุมไม่ได้เราใช้คำว่าสั่นหั่นหรือฟุ้ง คำว่าฟุ้งนี่นะ เราใช้ประโยชน์ได้ไหม ชีวิตเรา ไม่ต้องทำงานอะไรเลย รอฟุ้ง รอฟุ้งแล้วเราจะดำรงชีวิตทั้งชีวิตได้ไหม ไม่ได้ เราต้องมีอาชีพ

ฟุ้งนี่นะ เหมือนพ่อแม่ให้ หรือลูกรางวัล ฟุ้งในชีวิตหนึ่งจะฟุ้งได้สักกี่หน การเข้าได้เอง คือสั่นหั่นคือฟุ้ง มันเป็นไปได้ มันเป็นไปได้เวลาคนสร้างบารมีมา จิตเวลาปฏิบัติไปมันลงอย่างนี้ได้บ้าง แต่การลงอย่างนี้ได้เอามาใช้ประโยชน์กับเราเองจริงๆ ไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร

เหมือนเงิน เวลาเราได้เงินมาโดยฟุ้งเราจะใช้ดำรงชีวิตตลอดชีวิตได้ไหม เราก็ใช้ตอนที่ได้เงินมาใช่ไหม เราถูกล็อตเตอรี่ล้านนึง ผลาญเกลี้ยงเลยนะ แล้วจะเอาล้านที่สองที่ไหนล่ะ ไม่มีหรอก แต่ถ้าเราทำมาหากินเองนะ เรามีล้านที่หนึ่ง ล้านที่สอง ล้านที่สาม ล้านที่สี่ เราจะมีเงินล้านเรื่อยๆ เพราะเราทำเอง ทำสมาธิเพราะเหตุนี้ พอทำสมาธิเราทำสมาธิเอง เราทำความเข้าใจของจิตเอง พอจิตสงบแล้วเรามีทุนเอง เราออกประพฤติปฏิบัติได้เอง นี่ สมาธิมันสำคัญตรงนี้

สำคัญที่ว่า ไม่ใช่ว่า มันจะเป็นไปได้เองโดยอัตโนมัติ โดยอัตโนมัตินี้เป็นไปได้ เป็นครั้งคราวแต่ละบุคคลเป็นครั้งเป็นคราว บางคนไม่มีเลย บางคนเป็นได้ครั้งสองครั้ง ในชีวิต สัมผัสเป็นไปได้นานๆ หนหนึ่ง มันจะไม่เป็นอีกเพราะอะไร เพราะเราเคย ได้

ใช่ ฉะนั้น พอมันสัมผัส ถ้ามันเป็นได้เอง หรือมันอัตโนมัติเราจะใช้ประโยชน์ กับตรงนี้ว่า คนๆ นี้มีอำนาจสมาธิแค่ไหน แล้วมันเป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์ที่ว่าเรา เคยสัมผัส พอเราเคยสัมผัสแล้วมันมีเป้าหมาย เหมือนเช่นเราจะเข้ากรุงเทพฯ กัน คนบางคนเข้าใจว่ากรุงเทพฯ ไปทางถูกทาง คนๆ นั้นไปทางเส้นทางที่จะเข้าสู่กรุงเทพฯ

โอ้เราเป็นคนเข้าใจผิด ว่ากรุงเทพฯ มันอยู่ที่ปัตตานี แล้วเราจะไปกรุงเทพฯ นะ เราชวนขวายเป็นไปกรุงเทพฯ เราก็เดินลงปัตตานีไปเราจะถึงกรุงเทพฯ ไหม โอ้สัมผัส โอ้ฟลู๊ค มันก็เหมือนกับเราเข้าไปสัมผัสกรุงเทพฯ เหมือนกับเรารู้ว่ากรุงเทพฯ อยู่ ตรงไหน การจะไปสู่กรุงเทพฯ มันก็มีเป้าหมายจริงไหม

แต่คนที่ไม่เคยเห็นตัวกรุงเทพฯ แล้วไม่รู้จักกรุงเทพฯ เลย คือคนไม่เคยสัมผัส เลย แล้วนั่งสมาธิก็พุทโธ พุทโธ แล้วพุทโธมันอยู่ไหนวะ แล้วมันจะไปทางไหน เห็น ไหม มันต่างกันตรงนี้ไง ถ้ามันฟลู๊ค มันสัมผัส เหมือนเราเคยเข้าไปเห็นกรุงเทพฯ คุ้นเคยไปเห็นแล้วแหละ แล้วจะไปกรุงเทพฯ ไปยังไง มันได้ประโยชน์ตรงนี้

เวลาเราฟังนะ ฟังของใครเป็นยังไงบ้างเราจะจับ แล้วเวลาเราสอน เราจะสอน ตามนั้น คนเคยไปเห็นกรุงเทพฯ แล้ว แล้วกรุงเทพฯ นะ เอ็งก็เดินนับไม้หมอนเข้าไป ตามทางรถไฟ เคี้ยวเอ็งจะถึงบางกอกน้อย เคี้ยวเอ็งจะเข้าถึงกรุงเทพฯ เอ็งนับไม้หมอน ไป พุทโธๆ เอ็งเดินบนไม้หมอนไป ตามทางรถไฟ เอ็งเข้ากรุงเทพฯ ได้แน่เลย

โยม : ตอนที่ว่าห้ามทำสมาธิอยู่ช่วงหนึ่ง มันก็เป็นแบบเมื่อคืนที่หลวงพ่อบอกว่า คือ กำหนดเข้ามา พุทโธๆ แล้วมันก็นับอยู่อย่างนี้

หลวงพ่อบอก : นี่ของจริง

โยม : แล้วมันก็ไม่นอน ๒ วัน ๓ วัน

หลวงพ่ : นั่นแหละ

โยม : มันเป็นแบบนี้ไปได้อย่างไร

หลวงพ่ : นั่นแหละมันเป็นไปแล้วใช่ไหม มันเป็นอีกแน่นอน! มันเป็นอีกแน่นอน! เพราะสิ่งที่เป็นั่น มันเหมือนของอยู่ในตู้เซฟ ตู้เซฟนี้คือร่างกายเรา ของที่ซ่อนไว้คือหัวใจ เปิดตู้เซฟแล้วหยิบเอาหัวใจเราออกมา ตู้เซฟนี้มีหัวใจอยู่ในนั้น ร่างกายของเราเหมือนตู้เซฟแล้วมีหัวใจอยู่ในนี้ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เข้าไปนี่ มันต้องไปชนหัวใจนี้แน่นอน ช้าหรือเร็วเท่านั้น

ของที่อยู่ในตู้เซฟนั้น ถ้าเอ็งเปิดตู้เซฟแล้วเอ็งเอามือเข้าไปหยิบ มันจะไม่เจอของนั้นได้อย่างไร ในเมื่อความรู้สึกนี้มันอยู่ในร่างกายนี้ ความรู้สึกของหัวใจที่อยู่ในร่างกายนี้ แล้วเราเคยพุทโธ พุทโธ เข้าไปเจอมันแล้วนี่ มันจะไม่เจอได้อย่างไร เพียงแต่เราอ่อนแอ เราล้มลุกคลุกคลาน ถ้าเป็นเรานะ เราเจออย่างนี้แล้วนะ เราจะไม่ไปไหนเลย เราจะเอาหัวชนฝากับมัน

โยม : แต่ตอนนั้นมันไม่รู้เรื่องอะไรนี่คะ

หลวงพ่ : ตอนนั้นไม่รู้ แต่ตอนนี้รู้แล้วละ

โยม : แล้วเคยไปภาวนาอีกทีหนึ่งมันก็จะ ก็พุทโธๆ ไปอย่างนี้ มันก็หายไปเลย

หลวงพ่ : หายไปเลยนี่ไง นี่มันเป็น ๒ ประเด็น เห็นไหม เวลาพุทโธๆ เข้าไปถึงแนบกับจิตเลย มันไปถูกช่องทาง พอพุทโธๆ แล้วหายไปเลย พุทโธๆ แล้วสติมันขาดไปเลย

โยม : มันไม่ใช่ค่ะ มันรู้อยู่ แล้วมันเหมือนเราอยู่ในอะไรก็ไม่รู้ แล้วคนก็มาเรียก

หลวงพ่ : นั่นกรณีหนึ่ง กรณีการปฏิบัติ การเข้าสมาธิแต่ละหน คิณดูชิ อาหารยี่ห้อเดียวกัน คุณภาพเดียวกัน กินวันนี้อร่อย กินบางวันไม่อร่อย กินบางวันดี เห็นไหม ใ้ฉันเรื่องสมาธิก็เหมือนกัน มันจะไม่เหมือนกันทุกครั้งที่ไป สมาธินี้จะไม่เหมือนกันทุกครั้งที่ไปนะ สมาธิคราวนี้ลงอย่างนี้ สมาธิคราวก่อนลงอย่างไร แต่ผลของมันคืออย่างนั้น

แล้วถ้าคนชำนาญแล้วนะ เพราะคนชำนาญ อย่างเราเมื่อก่อน ตอนภาวนา เราไม่กำหนดอะไรเลย เรากำหนดตัวจิต แล้วลงสู่เบื้องหลังตัวจิต พรีบ! ลงเลย สมาธิก็อยู่เบื้องหลังความรู้สึก เวลาเรากำหนดของเรา เราไม่เคยพูดคำนี้ออกมา เพราะกลัวคนจะเอาตาม แล้วมันจะหลงทางกันหมด

พุทโธๆ พุทโธไปก่อน พอมันชำนาญแล้ว ไม่ต้องพุทโธ ตั้งสติปั๊บนั่นแหละ เพราะสมาธินี้อยู่เบื้องหลังความคิด อยู่เบื้องหลังความรู้สึก คำว่าเบื้องหลัง พอถึงความรู้สึกปั๊บ มันหดเข้ามาถึงตัวมัน พอพ้นจากตัวมันไป มันก็ลงสมาธิ เรากำหนดรู้เฉยๆ เราลงเลย เรายืน

แต่เราไม่กล้าสอนใคร เพราะสอนแล้ว โทษนะ มันหลงทางกันฉิบหายเลย เพราะแต่ละคนไม่เหมือนกัน เราไม่เคยพูดให้ใครฟังอย่างนี้นะ บางทีเราหลุดนะ เราบอกเลย กำหนดรู้แล้วลงเลย กำหนดที่จิตนี้ กำหนดรู้ๆ พอมันลึกเข้าไปปั๊บ ลงสมาธิเลย

ทีนี้พุทโธๆ ก็เข้ามาสู่ผู้รู้นี้ไง ไอนี้มันต้องอยู่ที่ผู้ชำนาญ คนชำนาญทำอะไรก็ได้ แต่คนชำนาญ เอาความชำนาญของเขาไปสอนเด็ก เด็กที่มันไม่มีวุฒิภาวะ ไม่มีอะไรนี้มันทำไม่ได้นะ ฉะนั้นเด็กที่ไม่มีวุฒิภาวะ ต้องให้มันเกาะพุทโธไว้ ให้มันเกาะสิ่งใดไว้เพื่อไม่ให้มันหลุด ไม่ให้มันหลง

เราเองนี่นะ เมื่อก่อน พุทโธๆ ตอนหลังไม่เคยกำหนดพุทโธเลย กำหนดรู้เฉยๆนะ แล้วให้มันหดเข้ามาอย่างที่พูดประจำ ว่าเวลาเข้าสมาธิเขาบอก การเข้าสมาธิ เราก็นึกว่าเปิดประตูเข้า-ออก ไม่ใช่!

การเข้าสมาธิมันเหมือนกับจิตมันหดเข้ามาๆ แล้วหดเข้ามานี้ บางทีมันหดเข้ามาแล้ว มันจะสว่างขนาดไหน มันจะลงลึกขนาดไหน มันจะลงถึงที่สุดขนาดไหน มันจะคงตัวมันลงอย่างไร โธ่ ถ้าของเราเป็นนะ ถ้าเราเป็นนะ สติมันจะพร้อมนะ แล้วไม่มีการตกใจ เชิญครับ เชิญเลยๆ ตามไปเลย จะลงตรงไหนก็ได้ ทำมาหมดแล้ว ไม่อยากจะพูด เพราะอะไรรู้ไหม

การอวดอุตริ แม้แต่การทำสมาธิปฏิบัติก็อวดอุตริ เพราะมันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ฉะนั้นเราถึงไม่พูด เราไม่เคยพูดและไม่อยากพูด

โยม : ก็เท่ากับว่าเราต้องยึดเจ้าสิ่งนี้ไป

หลวงพ่ : แน่นอน!

โยม : ถ้ามันจะเป็นอะไรก็ให้มันเป็นไป

หลวงพ่ : เวลาเราทำ เราทำอย่างนั้น เราพูดนะ บางทีเวลาจิตเราลงนะ เราพูดไปนี้ พวกภาวณาเขาไม่เชื่อ เขามาถามเลยว่า อภัยากฤต คืออะไร เขามีความคิดกันว่า อภัยากฤต นี่เป็นองค์ของพระอรหันต์ เราบอก “สันติน”

อภัยากฤต มันก็สุข-ทุกข์ เห็นไหม สุขเวทนา ทุกขเวทนา อภัยากฤตเวทนาใช้ไหม อภัยากฤต คือ อุเบกขา อุเบกขาคือตัวกิเลสเต็มๆ เลย เพราะอะไร เพราะเราเฉยอยู่ อุเบกขา คือตัวนั้นอยู่ อุเบกขามันจะลงไปซ่ายขวาใช้ไหม เพราะเขาไม่เคยเข้าสมาธิใจ เพราะตัวสมาธิไม่ใช่อุเบกขา นี่เราจะเข้าตรงนี้ใจ

ถ้าอุเบกขา เราปล่อยเฉยๆ อยู่ ปล่อยเฉยๆ อยู่ ลงสมาธิไม่ได้! ลงสมาธิไม่ได้! จะลงสมาธิได้ก็ต่อเมื่อ พุทโธๆๆ เราเปรียบเหมือน รีไซเคิลน้ำ ถ้าน้ำสกปรก เราอัดออกซิเจนเข้าไป เรากวนมัน น้ำนี้จะสะอาดไหม ทำอยู่อย่างนี้ ใครจะว่ากูบ้า กูก็ทำของกูอย่างนี้ แล้วถ้าไม่เป็นสมาธิ มาเตะกูเลย

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธๆๆ นี่ เราพูดบ่อย นิสสัยเราเป็นคนอย่างนี้ ถ้ามันจะเอาอะไร มันจะเอาจริง มันจะทดสอบ ไปอยู่กับอาจารย์องค์ไหนนะ ไฉนสมาบัตินี้ ที่ทำนี้ ทำเพราะหลวงพ่ถามถึงคำ ท่านบอกว่าต้องทำฌานสมาบัติ ถ้าทำสมาบัติจนชำนาญมาก แค่นี้ยากมากแหละ ใครเอาปัญญาอย่างนี้ ถ้ามีสมาบัติอย่างนี้ออกมาแค่นี้ยากมากแหละ มาพิจารณา จะเป็นพระอรหันต์เลย เราก็ลอง

ไอ้ที่ใครสอนๆ เราก็ลองหมดนะ ไอ้พุทโธๆๆ เราก็ลอง อานาปานสติ ขณะเรากำหนดลมไปนี้ ถ้าจิตมันเป็นกลาง แต่มันไม่ลงสมาธิ พอจิตเป็นกลางแล้วสมาธินี้ มากำหนดลม ลมเป็นแท่งเลย เขาบอกว่าเป็นไปไม่ได้ๆ คนปฏิบัติไม่เป็น เขาบอกว่าเป็นไปไม่ได้

ลมเป็นแห่งเลย คำว่าลมเป็นแห่งนี้นะ เหมือนเวลาจิตเราสงบ พอจิตเราสงบบาง คนจะเห็นเป็นแสงสว่าง เห็นเป็นดวงแก้ว เห็นเป็นอะไร เห็นไหม เห็นนั่นคืออะไร เห็น คือจิตมันมีพัฒนาการของมัน แล้วมันส่งออกไปเห็น ไปรับรู้เหมือนในนิมิต

ฉะนั้นเวลากำหนดลมหายใจ จิตมันไม่ลง คือจิตมันไม่ลงอัปปนาสมาธิ มันรับรู้ ของมันอยู่ ที่นี้รับรู้ของมันอยู่ มันแบบ มันถึงๆ พอถึงจิตเป็นสมาธิอยู่ แต่ไม่ลงลึก พอไม่ลงลึกมันมีกำลังของมัน พอมีกำลังของมันปั๊บ มันมีพลังงานของมัน พลังงานมันก็เห็น สายลมที่เราสูดเข้าจมูกนี้ เป็นลำแห่งเลยนะ เป็นเหมือนเอาบุหรี่แห่งใหญ่ๆ เสียบไว้ ปลายจมูกเลยละ ไส

บอกเขา เขาไม่เชื่อนะ เขาบอกว่าเป็นไปได้ เราบอกไอ้ที่มันถึง นี่อ๊ปปายากสุด ถึง ไม่ดีและชั่ว จิตกลางๆ จิตไม่ลงสมาธิลึก แต่จิตก็ไม่ออกมาอยู่กับโลก แต่ที่พอ กำหนดไปเรื่อยๆ ทุกอย่างหายหมด ความรู้สึกละเอียดเข้าไป จากถึงมันจะเข้าไปสู่ อุปจารสมาธิ จะเข้าไปอัปปนาสมาธิ

พอเข้าอัปปนา กำหนดลมไปเรื่อยๆ มันเริ่มหายเลย เริ่มไม่รับรู้ลม พอไม่รับรู้ลม มันก็ตกใจใช่ไหม เฮ้ย ภูไม่ตายหรือ เฮ้ย สติมันทัน แล้วใครจะตาย พออย่างนั้นแล้วจิต มันก็ไม่กระเพื่อมออก ก็ตามมันไป เฮ้ย เดินไม่ได้ ก็นั่งลง พอนั่งลงปั๊บ มันก็เริ่มละเอียด เข้าไป

ถ้าใช้คำว่าดับ มันก็ไม่ใช่สมาธิ แต่มันเป็นระหว่าง ดับข้างนอกรู้ข้างใน คือ อยาตนะนี้ดับหมด ความรับรู้ของผิวหนัง ความรับรู้ของความรู้สึกไม่มีเลย แต่ตัวภายใน นี่เด่นมาก สักแต่ว่ารู้ เวลาหลวงตามาโพธาราม หลวงตาพูดบ่อย “ไอ้ที่ว่า รวมใหญ่ๆ” แล้วท่านบอกว่า “ถ้าใครไม่รู้เรื่องรวมใหญ่ ไม่เข้าใจหรอก”

ไอ้เรานั่งฟังอยู่นะ แหม แหม ทุกทีละ สังเกตได้ว่า ถ้ามาโพธาราม จะพูดเรื่องนี้ ประจำ ไอ้รวมใหญ่ๆ นี่ ไปดูเทพ ที่มาโพธารามสิ พูดแต่เรื่องนี้ แล้วเราก็นั่งฟังอยู่แล้วว่า สมาธิไม่สำคัญ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้หรอก

แต่ในเมื่อเราอยู่ในวงการของพระ เราอยู่ในวงการของการปฏิบัติ มันก็เหมือนกับ ค่าของสมาธิ ค่าของปัญญา มันหายบ ละเอียด แล้วคนมันใช้หลากหลาย เหมือนกับใน

ห้วงสรรพสินค้า มันมีสินค้าหลากหลาย ในจิตนิสัยของคน การปฏิบัติของคน ความเห็นของคน จิตนิสัยของคน อารมณ์ของของคน มันหลากหลายมาก

ถ้าครูบาอาจารย์ไม่มีปัญญาอย่างนี้ เวลาเขาปฏิบัติมา มันเจอประสบการณ์ของจิตแต่ละดวง มันจะไม่เหมือนกันเลย คนหนึ่งเห็นอย่างหนึ่ง คนนี้รู้อย่างหนึ่ง คนนี้เป็นอย่างหนึ่ง แล้วมันจะเอาอะไรไปแก้เขา แต่อย่างนี้เวลาของเขา เขาพูดเป็นสูตรสำเร็จเลย พอสูตรสำเร็จแล้วนี่ มันเป็นทางวิชาการ

ทางวิชาการสูตรสำเร็จนี่มันเป็นตรรกะ พอตรรกะพูดไปนี่คนก็รู้ได้ พอทุกคนรู้ได้ก็นี่ อืม ธรรมะที่เข้าใจได้ แต่ถ้าเป็นสมาธิ คนไม่เข้าถึงสมาธิ พูดถึงสมาธิไม่รู้ แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านเอาตรงนี้เป็นพื้นฐาน พอบอกสิ่งนี้เป็นพื้นฐานที่เราจะต้องประพฤติปฏิบัติ

ทุกคนบอกว่า “เมื่อไหร่เราจะได้ปฏิบัติล่ะ? เราไม่ตายไปก่อนเลยหรือ เราถึงจะได้สมาธินี้ ไม่ใช่เราต้องตายไปแล้วแล้วค่อยได้สมาธิหรือ?”

ทีนี้ในการปฏิบัติ มันไม่ต้องได้ถึงสมาธิอย่างนั้น อย่างที่เขาพูดเห็นไหม มันใช้ปัญญาไล่เข้าไปก็ได้ ใช้สมาธิ เราปฏิบัติเข้าไป สมาธิจะมากหรือน้อยเราพยายามทำของเราเข้าไป เราฝึกปัญญาของเราเข้าไป ปัญญามันมีตั้งหลายระดับ ปัญญานี้มันกว้างขวางนัก เวลาเข้าถึงขั้นของปัญญา

หลวงตาบอก “ขั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต ถ้าขั้นของปัญญามีขอบเขตนะ เราละกิเลสไม่ได้ เพราะกิเลสมันจะไปแอบซุกอยู่ตรงนั้น”

ฉะนั้นเวลาเราไล่ไป โสคาบัน สกิทาคา อนาคา มันจะต้องสะอาดบริสุทธิ์หมด มันจะไม่มีเหลือบ มีชอกที่ไหน ให้กิเลสมันแอบได้เลย แต่เวลาของเขามันเป็นอัตโนมัตติ อัตโนมัตติมันเหมือนกับเรารับรู้อะไรไม่ได้เลยใช่ไหม มันเป็นไปเอง กิเลสทั้งนั้นเลย! กิเลสทั้งนั้นเลย!

โยม: หลวงพ่อคะคืออย่างนี้เราเถียงตอนแรกคือว่าอินทรีย์เราอยู่ข้างในอย่างนี้ใช่ไหมคะ

หลวงพ่ : อินทรีย์นี้อินทรีย์แก่กล้า อินทรีย์มันเป็นพละ อินทรีย์มันก็เหมือนใจ อินทรีย์เห็นไหม จักขุนทรีย์ ฆานินทรีย์ อินทรีย์คือความรู้โดย ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จักขุนทรีย์เห็นไหม มันมีของมัน แล้วนี่ในสัมโพชฌงค์ ในปัญญาของการพ้นจากกิเลส มันต้องมีอินทรีย์แก่กล้า

คำว่าอินทรีย์แก่กล้า พละ พลังของที่ว่า เหมือนอุฬารภาวะเราได้ตำแหน่งอะไร อย่างเรานี้ ให้เราเป็นผู้อำนวยการ แต่ในสมองมีแต่จี๋เลื้อย โอ้ องค์กรรมกลุ่มแนวๆ เลย นี่ อินทรีย์ไม่พอใจ คืออุฬารภาวะ ความรู้เราไม่มี แต่ถ้าอินทรีย์เราแก่กล้านะ โห้ ทาสเป็น กษัตริย์ สมัยก่อน ทาสทั้งนั้นนะ ทาสเป็นกษัตริย์ รวมพลขึ้นมาแล้วเปลี่ยนแปลงการปกครอง นั่นเขาพร้อมของเขา ปัญญาของเขา แน่นของเขา นี่มันเป็นโดยอำนาจาสนา

ฉะนั้นอย่างเราเวลาปฏิบัติ เราจะเอาทฤษฎีเป็นตัวตั้ง แล้วเราจะทำให้ครบ บริบูรณ์อย่างนั้น มีลูกศิษย์มาหาเยอะมาก เราพูดถึงมรรคสามัคคี มรรคเวลาชำระกิเลส ทุกคนจะบอกว่า แล้วใช้สมาธิน้ำหนักเท่าไร ปัญญาน้ำหนักเท่าไร สติน้ำหนักเท่าไร แล้ว เอามาซึ่งรวมกัน มันเหมือนแ่งใจ ให้มันเป็นแ่งขึ้นมา มันเป็นไปได้หรือ

อ้าว เอ็งกินแ่งส้ม เรากินแ่งเผ็ด ไอนั้นกินแ่งจืด แล้วแ่งใครถูกละ แล้วมึงจะ เอาน้ำหนักอะไรมาซึ่ง มันจะกินแ่งจืด เราบอกต้องใส่พริกแ่งเยอะๆ แ่งจืดใส่พริก แ่งได้หรือเปล่า อ้าว แ่งจืดเขาก็ไม่ต้องใส่พริกแ่ง นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติมันของ ใครของมัน

เราไม่ต้องตั้งทฤษฎีแล้วจะทำเพื่อเข้าไปสู่ทฤษฎีนั้น เราต้องตั้งที่ความทุกข์ ตั้งที่ เกจของเรา แล้วเราจะชำระล้างมันตรงไหน เราไม่ได้ตั้งที่ทฤษฎีนะ เราตั้งที่อริยสัจ ตั้งที่ ความจริงกลางหัวอกเรานี้ เราติดขัดอะไร เราไม่พอใจอะไร สิ่งใดทำให้เราเป็นทุกข์ เอา ตรงนั้นเป็นตัวตั้ง แล้วสู้กับตรงนั้น จะอ่อนจะแก่จะหนักจะเบา แล้วแต่อำนาจของคน

บางคนเห็นไหม ของทุกข์เล็กๆ น้อยๆ นี่ฝังใจ โอ้โฮ มันฝังใจไปจนวันตาย บางคนทุกข์ใหญ่ยังกับภูเขาเลยนะ เขาเข้าใจปั๊บ เขาทิ้งได้เลย แล้วมึงจะเอาตรงไหนเป็นตัว ตั้ง เอาทุกข์ประจำใจของเราเป็นตัวตั้ง ทฤษฎีของพระพุทธเจ้า สาธุ! วางไว้ ของ พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสอนคนหลากหลาย สอนคนทั่วโลกธาตุ เอาอริยสัจของ พระพุทธเจ้า ให้เราทำตามนั้น แล้วเอาความทุกข์เอาเรื่องของเราเป็นตัวตั้ง

อิตตาหิ อัตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แล้วทำของตน เอาตรงนี้ แล้วเวลาทำของเรา เราปฏิบัตินะ อย่างเช่นเรานี้แหละ พอได้สัมผัสอะไร มันเป็นนิสัยของคน ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า นักปฏิบัติห้ามพูดมาก ห้ามคุยกัน ห้ามทุกอย่างเลย เพราะการคุยกันมันเป็นการพูดออกมาจากความรู้สึก และพอพูดออกไปแล้ว คนจะเห็นกับเราหรือไม่เห็นกับเรานี้ เราจะเกิดความหวั่นไหว แล้วมันจะสะท้อนหัวใจให้มันเสื่อม

แต่สำหรับเรานะ นิสัยเราแปลก ไม่เหมือนใครอื่น ถ้าไปบอกว่ากูได้สมาธินะ กูต้องทำสมาธิ กูจะอยู่ได้ตลอดไป ถ้าไม่อย่างนั้นถือว่ากูโกหก ถ้ากูไปพูดกับใครว่ากูได้อะไรนะ กูต้องทำให้ได้อย่างนั้น ถ้ากูไม่ทำอย่างนั้นแสดงว่ากูโกหก กูเป็นอาบัติ นิสัยเราแปลกกว่าเขา ถ้าเราทำอะไรได้แล้วนะ เราถึงจะบอกว่าเราได้อย่างนี้ๆ แล้วอย่างนี้เราต้องรักษาของเราได้ด้วย

ถ้าเราไม่ได้อย่างนี้แสดงว่าเราพูดไม่จริง แต่เราอยู่ในวงกรรมฐาน เราอยู่ในวงปฏิบัติ เราเห็นเยอะ เวลาพระคุยกัน พระไปบอกถึงการปฏิบัติแล้วเสื่อม เยอะมาก เพราะพระจะรู้กันก็เวลามาปรับทุกข์กัน เวลามานั่งปรับทุกข์กัน เพราะมันจะอยู่ด้วยกันตลอดเวลาใช้ไหม

เดี๋ยวคนนั้นมาปรึกษาเรื่องนั้น เดี๋ยวเราคุยกันกับอาจารย์องค์นั้น เฮ้ย ทำไมจิตกูเป็นอย่างนี้ ทำไมวันนี้มันเป็นอย่างนี้ละ พระเรานี้จะคุยกันตลอด แล้วพอเวลาใครคุยกัน เราจะจับประเด็น อ้อ ใ้ฉันจะเสื่อมอย่างนี้ ใ้ฉันจะเป็นอย่างนี้ ใ้ฉันจะเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าเราพูดนะ เราต้องรักษาส่ิงที่เราพูดได้ ถ้ารักษาไม่ได้แสดงว่าเราโกหก เออ มันแปลกกว่าเขา เราเคยเอาตรงนี้มาพิจารณาของเรา

ฉะนั้น ใ้้อย่างที่ว่า ทฤษฎีๆ นี่ จริงๆ ธรรมพระพุทเจ้า หลวงปู่มั่นท่านก็ สาธุ แล้วเราก็อพูดนะ ส่ิงที่มันขัดแย้งกันๆ มันเป็นเพราะว่า ปริยัติกับปฏิบัติมันมารวมกัน เราไม่เคยคัดค้านปริยัติเลย ถ้าเราคัดค้านปริยัตินะ เรามีวัดอยู่ ๙ วัด ในทุกวัดของเราก็จะมีตู้พระไตรปิฎกทุกวัดเลย

ถ้าเราขัดแย้งกับทฤษฎีนะ เราจะใ้เอาพระไตรปิฎกมาไว้ในวัดเราหрок ในวัดเราทุกวัด จะมีตู้พระไตรปิฎก มีหนังสือพระไตรปิฎก มีบุพพิกา มีวินัยมุข มีทุกอย่างเลย

เพราะเราต้องการให้พระเรากันคว้า ถ้าพระเราเวลาปฏิบัติไป มันติดขัดอะไร ให้มา
กันคว้า เราไม่ได้ปฏิเสธปรีชาญาณนะ แต่ปรีชาญาณนี้เอาไว้กันคว้า

พวกอภิธรรมนี่ปรีชาญาณ พอปฏิบัติเสร็จแล้วต้องทบทวนๆ อภิธรรมพอปฏิบัติเสร็จ
แล้วต้องไปหาอาจารย์เพื่อให้อาจารย์คอยสอบถามอารมณ์คอยทบทวน นี่คือปรีชาญาณ ถ้าเอ็ง
เพลอเอ็งก็เปิดหนังสือดูได้

แต่ปฏิบัติไม่เป็นอย่างนั้น ปฏิบัติมันเป็นปัจเจก ตั้ง มันเป็นอริยสัจ มันอยู่ที่
ความรู้สึก เวลามันขยับ ขยับพร้อมไปกับอริยสัจ มันขยับไปพร้อมกับสมาธิ ขยับไป
พร้อมกับปัญญา มันเป็นเรา อริยสัจนี้มันอยู่บนหัวอก ไม่มีการทบทวน จิตนี้เป็นอริยสัจ
จิตนี้เป็นความจริง จิตนี้รู้จริง ไม่ใช่ปรีชาญาณ

ปรีชาญาณหลงมันลืมนะ แต่อริยสัจนี้ไม่มีลืมนะ หลงตาท่านบอก เคี้ยวนี้จำอะไรไม่ได้
ลืมนะหมดเลย ลืมนี่เป็นเรื่องสมอง ใครไปถามปัญหาการปฏิบัติท่านสิ ปัญหาการปฏิบัติ
ปัญหาอริยสัจมันอยู่กลางหัวอกท่าน แต่เรื่องวันเวลา เรื่องของสมมุติ เรื่องของชื่อ เรื่อง
ของนาม

ไก่เปลี่ยนชื่อ ไก่ตัวนี้มันดิ้นนะ มันชื่อไอ้สองแสน พอมันไปดิ้นนะสนามลาน
หนึ่ง มันชื่อไอ้ล้าน จากสองแสนมันเปลี่ยนเป็นไอ้ล้านแล้ว ชื่อสมมุติมันเปลี่ยนทุกวัน
พอมันเปลี่ยนแล้ว คราวนี้เจอ โยมชื่อ นาง ก. พออยู่บ้านไปเปลี่ยนเป็น นาง ข. ทำนิต
กรรมหมดเลย เปลี่ยนทุกอย่าง สมุดฝากเงินเปลี่ยนเป็น นาง ข. หมดแล้ว

พอมหาเรา เราเรียก นาง ก. อยู่ นะ เราไม่รู้หรอก เพราะเรารู้จักว่า ก. แต่เขาไป
เปลี่ยนชื่อซะใหม่เป็น ข. เปลี่ยนเสร็จเขาต้องไปเปลี่ยนสมุด เปลี่ยนทุกอย่างเป็น ข. หมด
เลย เขาเรียกกัน ข. เรายังเรียก ก. อยู่เลย นี่สมมุติเห็นไหม ลืมได้ไหม แต่อริยสัจลืมนะไม่ได้
อริยสัจคือความจริง ความรู้สึกอันจริงนั้น ไม่มีลืมนะ ใจมันเป็น นี่ปฏิบัติ

ฉะนั้นสิ่งที่ป็นทฤษฎีเราพยายามทำให้เหมือนนะ ไม่ใช่หรอก ที่นี้สิ่งที่เขาพูด
ปรีชาญาณ ปฏิบัติมันมารวมกัน มันก็เลยยุ่ง แล้วคนที่ปฏิบัติไม่เป็น มันจะออกอย่างนี้บ่อยๆ
คนที่ปฏิบัติไม่จริง เวลาพูดออกไปแล้วมันจะหลุด นี่ขนาดเป็นหนังสือตรวจทานด้วยนะ
ตรวจพรูฟด้วยนะ เวลาติบอกว่าสมาธิเกิดปัญญาเองไม่ได้ มีเหตุมีผลอธิบายพร้อมเลย

บทสรุปของตัวเอง จิตรวมลงเป็นอัปนาสมาธิได้เองโดยอัตโนมัติ แล้วเกิดอริยสัจขึ้นเอง อ้าว เรว! ก็มึงบอกเขาผิดมาหมดเลย แต่ผลของมึงที่ทำ ก็เหมือนกับที่มึงบอกว่าผิด

โยม : เขาเอามาให้หลวงพ่อดูตรวจสอบใช่ไหมคะ

หลวงพ่ : ใช่

โยม : ก็ไม่อยากให้เขาเป็นอย่างนั้น ทำในสิ่งที่ถูกที่ผิดใช่ไหมคะ

หลวงพ่ : ไม่ใช่! คือว่า พวกนี้ลูกศิษย์ มาจากชลบุรี เขาก็ลูกศิษย์กรรมฐาน แล้วพอมานั่งสมาธิอย่างนี้ปั๊บ เขาก็รวนเร พอมานั่งสมาธิอย่างนี้ปั๊บเขาบอก ทำสมาธิก็ผิด หลงเข้าไปในดวงรกชัฏเลย แล้วยังนี้ แล้วเขาปฏิบัติอยู่ เขาก็งง แล้ววันนั้นมาเราไม่มีเวลา แล้วหนังสืออย่างนี้มาหาเราเยอะมาก แล้วไม่ใช่เล่มนี้ ไอ้ที่ว่าเป็นได้เองๆ อริยสัจเอยทางเอกเอย เป็นอย่างนี้ทั้งนั้น เราอ่านมาหมดแล้ว แล้วเขาก็ไปพูดในเว็บไซต์

พระสงฆ์ ไม่เคยอ่านหนังสือครบเลย พระสงฆ์ ไม่รู้เรื่องเลย เอ็ดเขาอย่างเดียว

กูไม่ต้องอ่านทั้งเล่มหรอก กูอ่านไฮไลต์มัน ตรงจำเป็นที่จิตมันจะเปลี่ยนแปลง พระปฏิบัตินะ เขาจะรู้กันว่าทำอย่างไร สำคัญตรงไหน ตรงไหนมันเปลี่ยนแปลง เหมือนกับ ผ่านจากอนุบาลขึ้นประถม มันออกจากอนุบาลไปเข้าประถม มันต้องมีเอกสาร

ออกจากประถมไปเข้ามัธยม มันก็ต้องมีเอกสาร ออกจากมัธยมไปเข้าอุดมศึกษา มันก็ต้องมีเอกสาร เขาครูตรงนี้ มึงบอก มึงจบมหาวิทยาลัย แต่ใบประกาศประถม มัธยม มึงไม่มีสักใบ มึงทุจริตมาจากไหน มันเป็นไปได้ ถ้ามันเป็นไปได้ ไฮไลต์ของการปฏิบัติมันอยู่ตรงนี้

หลวงตาถึงบอกว่า “ไม่รู้พูดไม่ได้” คนจะพูดนี่คนต้องรู้ แล้วคนที่ไม่รู้มันพูด มันผิดตลอดไป แล้วหนังสือของเขาเป็นอย่างนี้ตลอดนะ ที่มาหาเรา เราเผาหมด เขาส่งมา พระเขาส่งมาเหมือนกัน พระทั่วไป เขาคิดว่าพระเมืองไทย โง่หมด ถ้าเอาหนังสือเขาแจกไป อ่านแล้วทุกคนจะเชื่อหมด แต่เขาลืมไปว่า พระที่เขารู้จักจริงนี้ มันมี คนรู้จักจริงมันมีนะ

ถ้าคนรู้จริงมันมี ไอ้คนรู้จริง เขาก็รู้จริงมันรู้ภายใน คำว่ารู้จริง ความรู้อย่างนี้กับทางโลกนี้มันไม่เหมือนกัน ความรู้อย่างนี้ มันจะรู้มีสักกี่คน หลวงตาพูดบ่อย คนรู้จริงมีแต่คนรู้จริง มันรู้เก็บไว้ข้างในใจ ก็พูดออกมาแล้วมันสื่อความหมายกันไม่ได้ คือคนของเขาจะรู้กับเราไม่ได้ เขาจะรู้อะไรกับเรา แล้วพออธิบายไป อธิบาย จนปากเปียกปากแฉะ แล้วมันรู้ไหม

มันทนฟังอยู่นี้แหละ แต่จะให้รู้มันรู้ด้วยไม่ได้หรอก รู้ด้วยไม่ได้ เราถึงพูดคำนี้แล้วคนไปพูดว่าเราพูดด้วยการเล่นแง่ เราบอกว่ามันเป็นปัญญาคนละมิติ คนเขาฟังกัน เขาว่าเราเล่นแง่ แต่ความจริงไม่ได้เล่นแง่ ความจริงมันเป็นทางลึก ทางลึกของจิต ความคิดของสมอง

ความคิดโดยสามัญสำนึกเป็นความคิดของปุถุชน ความคิดในการรักษาดนได้ เป็นความคิดของกัลยาณปุถุชน ความคิดของพระโศคาบัน โศคาปัตติมรรค ความคิดที่ว่าจิตเห็นอาการของจิต แล้วเรารับประกันได้ด้วยการดูจิตของเขา ไม่เคยเห็น "จิตเห็นอาการของจิต" ถ้า "จิต เห็นอาการของจิต" เขาจะไม่พูดแบบนั้น

อย่างเช่นเรา พวกหมอ เราฉีดยาเขา ยาน้ำกลั่น ได้ผสมตัวยา แล้วฉีดไป ในยานั้นมันจะมีคุณภาพ แต่ถ้าเราเอาน้ำกลั่น มาดูคน้ำกลั่น แล้วฉีดเฉพาะน้ำกลั่นเข้าไป ยานี้จะมีคุณภาพไหม การฉีดน้ำกลั่น กับการฉีดยา ก็คือการฉีดเหมือนกัน แต่ให้ผลในคุณภาพของยา แตกต่างกัน

ความคิด! ความคิดโดยสามัญสำนึกพวกเรา มันเป็นน้ำกลั่น มันเป็นธรรมชาติ เป็นสามัญสำนึกของมนุษย์ มันไม่มีความสงบของจิต ความสงบของจิตถ้าจิตมันสงบเข้าไปแล้ว ความคิดที่มันเกิดขึ้นมา มันเป็นความคิดที่น้ำกลั่นผสมยา มันไม่ใช่ความคิดของน้ำกลั่นเฉยๆ

ความคิดของน้ำกลั่นกับยาที่ผสมกันแล้วมันเข้าไปทำลายพวกเคมีของยาพวกตัวยามันเข้าไปทำลายเชื้อโรค มันมีของมันนะ เพราะถ้าคนเป็นอย่างนั้น อย่างเช่น พวกหมอเวลาเขาจะให้ยา เขาผสมยา เขาฉีดยา เขารู้ว่าเขาจะให้ยาอะไร

แต่เราเป็นครูพักลักจำ เห็นเขานิดยา กูก็จะจืด เห็นเขาคูดน้ำกลั่นกูก็จืด แต่กูไม่ได้ผสมเพราะกูไม่รู้ว่าจะผสมอะไร กูก็อัดน้ำกลั่นมึงไว้ทุกวัน กูก็อัดน้ำกลั่นให้มึงตลอด แล้วคนไข้กูหายได้นะ อ้าว คนไข้กูหายได้ด้วย หายแล้วเดี๋ยวก็ตายไง เราอ่านหนังสือของเขาทั้งหมด มันเป็นอย่างนี้มาโดยตลอด! มันเป็นอย่างนี้มาตลอด! แต่เราไม่พูด

เราเคยพูดไปครั้งแรกเลย เราพูดเรื่องสติ เขาบอก สติไม่ต้องฝึก มันฟุ้งถึงว่า คนๆ นี้ ภาวนาไม่เป็น หลวงตาบอกว่า การฝึกทุกอย่างสติเป็นตัวเริ่มต้น สติ เป็นตัวฐาน ขาดสติ คนขาดสติเหมือนกับไม่ได้ปฏิบัติ สักแต่ว่าปฏิบัติ จะไม่ต้องปฏิบัติเลย แต่เขาบอกว่า สติไม่ต้องฝึก ถ้าฝึกสติแล้ว มันจะเป็นเรื่องของโลก มันจะเป็นเรื่องของการสร้าง มันต้องเป็นไปเอง

เราก็ก้านไปว่า ถ้ามันไม่ต้องฝึก ทำไมมีสติ มีมหาสติ มีสติอัตโนมัติ สติมันเติบโตอย่างไร เขาก็แก้ไขมา เขาแก้ไขมาตลอด เขาจะส่งคนมาถาม พอเราตอบแล้วเขาก็จะแก้ไขหนังสือเขามาตลอด เราเห็นทางเอก แก้ไขมาตลอด แคบหน้า แก้ไขหลายที แล้วพอมีการอย่างนี้ปั๊บ เราไม่เคยเชื่อถือเลย เพราะหลวงปู่มันบอกว่า

ถ้าเป็นธรรม ต้อง! ต้อง! ต้อง! ต้อง! คือ ไม่มีการคลาดเคลื่อน ธรรมะของหลวงปู่ มัน ธรรมะของพระพุทธเจ้าไม่เคยคลาดเคลื่อนมาตั้งแต่สองพันกว่าปีมาแล้ว ธรรมะของพวกนี้มันเป็นนิยายธรรมะ มันแต่งใหม่ มันแก้ไขใหม่ มันเขียนใหม่ ทุกเล่มที่พิมพ์ใหม่ ไม่เคยเชื่อ ไม่เชื่อ เอาปืนมายิงทิ้งก็ไม่เชื่อ!

นี่พอไม่เชื่อขึ้นมา เหตุผลอะไรถึงไม่เชื่อ เหตุผล พอเราอธิบายขึ้นมา เราอธิบายถึงเหตุผล มันก็ไม่เห็นเป็นไรเลยหลวงปู่ มันก็คล้ายๆ กัน มันก็เหมือนๆ กัน มันเหมือนๆ กัน เพราะมิติของพวกเราความคิดมันระดับเดียวกันไง แต่คนที่มีความวิฤติภาวะที่ความคิดเขาลึกกว่าเขาเห็นถึงความเสียหายเลยนะ

เห็นถึงความเสียหายอะไร นี่คือการชักนำให้หลงทาง เขาบอกว่าการปฏิบัติสมาธิ คือเป็นการหลงอย่างหนึ่ง หลงอย่างนั้นนะ หลงนัยทางหมอนรถไฟเข้ากรุงเทพฯ หลงอย่างนั้นมันมีโอกาสถึงกรุงเทพฯ นะ พุทโรๆๆ มันจะหลงขนาดไหนนะ ถ้าเื่องนับไม้

หมอนเข้ากรุงเทพฯ ถ้าเอ็งไม่แยกออกไปทางเมืองกาญจน์ เอ็งจะเข้าถึงกรุงเทพฯ นะ
โวย

แต่ถ้ามึงทำอย่างนี้นี่นะ ไม่นับไม้หมอนนะ แล้วเข้าใจว่ากรุงเทพฯ อยู่ปัตตานี
นะ มึงเดินไปอีก ๑๐๐ ชาติ ทำสมาธิว่าหลงๆ มีโอกาสถึงกรุงเทพฯ นะมึง ทำสมาธิว่า
หลงๆ มึงมีโอกาสดำเนินถึงกรุงเทพฯ นะ แต่ถ้ามึงหัดฝึกจิตดูจิต มึงจะอ้อมโลก มึงต้อง
ออกไปฟิลิปปินส์ มึงต้องออกไป นอกประเทศเลย แล้วมึงถึงจะเข้ามา หลงอย่างนั้นยิ่ง
ไปใหญ่เลย

ประเด็น : หลวงพ่อ..... เทศน์เมื่อ ๒๑ ปี ๔๕ ว่า การทำกรรมฐานอะไรก็ได้ เพื่อให้
คอยหัดรู้สภาวะ การเปลี่ยนแปลงของจิตใจตัวเอง เช่น ใจเกิดอะไรขึ้นก็ให้รู้ทัน จิตเพ่ง
จิตหนีให้หัดรู้คอยดู (จะนั่งก็ได้ จะเดินจงกรมก็ได้) เห็นเข้าไปนานๆ สติจะเกิดเอง

หลวงพ่อ : ไม่เชื่อ สติจะเกิดเอง เวลาอ่านยังงี้ปั๊บ สะดุดใจเราแล้ว

ประเด็น : สติจะเกิดเอง พอจิตเพลอปั๊บ สติก็เกิดเอง

หลวงพ่อ : พอจิตมันเพลอปั๊บ สติมันก็หายปั๊บ มันก็คิดไปนอกเรื่องแล้ว พอนี้ไง เห็น
เข้าไปนานๆ สติจะเกิดเอง พอจิตเพลอปั๊บ สติก็เกิดเอง เวลาเราหลับในนะ แล้วเราจะฝัน
เอง ขับรดไปนี่หลับในนะ หลับในแล้วตื่นตัวเอง สติเกิดเองเวลาเราอ่าน แล้วมันทุเรศทุก
ทีนะ ทำไมคนมันเชื่อได้วะ แปลกนิบหาย

ประเด็น : สติเกิดจากจิตที่จำสภาวะได้ สติเป็นอนัตตา

หลวงพ่อ : ไม่ใช่ ไม่ใช่ สติเป็นสติ

ประเด็น : สติเป็นอนัตตาสั่งไม่ได้ มีเหตุสติก็เกิด แต่จิตจำสภาวะได้

หลวงพ่อ : นี่ถ้านานมากเลย ถ้านานสุดๆ เลย สติเป็นอนัตตา สั่งไม่ได้ มีเหตุสติก็เกิด แล้ว
เวลาคนมันจะฆ่าตัวตาย มันยังหวั่นมันโป้ง สติมันเกิดตอนไหนวะ อ้าว คนฆ่าตัวตายนะ
เอาปืนจ่อหัวแล้วยิงโป้งตายไปแล้ว สติเกิดตอนไหนละ

ประเด็น : มีเหตุสติก็เกิด เพราะจิตจำสภาวะได้ สติตัวจริงเกิด

หลวงพ่ : สติ ไม่มีจริง สติ ปЛОมหมด เพราะสติเกิดจากจิต สติต้องฝึก ถ้าสติตัวไหนจริงจับมันมาชนไว้กับจิตเอานี้อตชนไว้ มันได้จริงตลอดไปไง สติมันเกิดดับ ไม่มีสติตัวไหนจริง ตัวไหนปЛОม สติปЛОมหมด! สติตัวจริงไม่มี! เว้นไว้แต่พระอรหันต์ พระอรหันต์ สติกับจิตมันเป็นอันเดียวกัน สติตัวจริงสติตัวปЛОมกุกาจิบหายเลย โอ้อย่างนี้ มันต้องไอนั้น อะไรรนะ เจมส์บอนด์ แล้ว ถ้ามีสติตัวจริง สติตัวปЛОม มันต้องสืบหาว่า ตัวไหนตัวจริงตัวไหนตัวปЛОม

ประเด็น : จิตจะโปร่ง ใจโล่งเบา ใจจะตั้งมันอยู่ที่ตัวสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิเกิดเลย สติเกิดมีความสุข จิตที่มีความสุขทำให้สมาธิเกิดขึ้น สมาธิจะเป็นเหตุใกล้ให้เกิดปัญญา พอมีสติรู้สึกที่กายใจ จิตตั้งมั่น มีสมาธิตั้งอยู่ที่กายภายใน ตั้งไปนานๆ รู้ไปบ่อยๆ ในที่สุดเราจะเห็นความเป็นจริงของกาย ปัญญาก็คือ การที่เราเห็นความเป็นจริงของร่างกาย ว่ากายนี้เป็นทุกข์เป็นวัฏธรรดา จิตใจไม่เที่ยงบังคับไม่ได้ เห็นเป็นอนัตตา ดูกายใจในที่สุด เห็นว่า ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัวเรา แล้วได้โศดบัน

หลวงพ่ : โอ้โหเวียรบไม่ได้เลย เอ้ย จริงเหรวะถ้าอย่างนี้ได้โศดบันนะ แล็บหรือห้องแล็บมันเป็นโศดบันหมดเลย ถ้าการดูอย่างนี้เราจะบอกว่าดูแบบวิทยาศาสตร์ไง นี่เขาว่าได้

ถาม : ผมทำสมาธิไปถึงจุดหนึ่ง เข้าใจว่าเป็นจุดที่แคบแล้ว มันมีความพุ่งชันรุนแรงมาก ใจก็รู้สึกตัว ต้องฉีกออกจากมัน แต่มันรุนแรงมาก จนมันเหมือนจะเป็นบ้าให้ได้ เป็นอย่างนี้ซัดๆ มา ๒ ครั้งแล้ว กลัวมากครับ กลัวติดสิ่งนี้ด้วย การปฏิบัติของผมก็จะปฏิบัติเรื่อยๆ ไปเช่นนั้น จะทำเพื่อความสงบและปัญญาบ้าง

หลวงพ่ : โอ้อย่างนี้น่าเห็นใจ อันนี้สิมีคุณค่า โอ้ข้างบนนี้ มันโกหกทั้งหมด ถ้าพิจารณากายเห็นกายตามความเป็นจริง ว่า กายนี้เป็นทุกข์ ถ้ามันพิจารณาอย่างนี้ มันก็พิจารณาแบบหมอ ความจริงหมอเขาเข้าใจเรื่องร่างกายหมดนะ แล้วถ้าเข้าใจอย่างนี้ก็เป็นโศดบัน ที่เราพูดเมื่อกี้ปัญญอย่างนี้เป็นปัญญาสามัญสำนึกไง มันแก้กิเลสไม่ได้หรอก

ปัญญอย่างนี้แล้วก็บอกอย่างนี้เป็นโศดบัน ก็พวกนี้ ปริยัติกับปฏิบัติเอามารวมกันไง เอาความรู้ความเห็นของเรา อย่างโยม เข้าใจเรื่องทุกข์ใหม่ เข้าใจเรื่องนี้ใหม่

โศดบันแล้วละ เราถึงบอก โศดบันเต็มบ้านเต็มเมืองเพราะอย่างนี้ไง ถ้าใครตรึกเรื่องราวเรื่องความรู้สึกของเราเข้าใจได้ก็เป็นโศดบัน

แต่เวลาเป็นโศดบันตามข้อเท็จจริงในการปฏิบัติเราไม่เป็นอย่างนี้ ไม่เป็นอย่างนี้เอาไว้อต่อไปเราจะเทศน์อีกรอบหนึ่ง เอาเรื่องเป็นโศดบันยังงี้เลย อย่างนี้ไม่เป็นหรอก

แต่ถ้าพูดถึง สมมุติว่าคนที่เข้ามาศาสนาใหม่ๆ ไม่เคยเข้าใจอะไรเลย พอมาฟังนะ ธรรมะพระพุทธเจ้าสอนใช่ไหม บอกให้พิจารณากายเข้าใจกายทั้งหมดเป็นโศดบันใช่ไหม แล้วเขาก็คิดว่าเราก็ใช้ปัญญากันอย่างนี้ไง แล้วเราเข้าใจไหม เราเข้าใจนะ เอามาตัวกันได้เลย เหมือนเด็กๆ เอามาตัวกันได้เลย

ร่างกายจะเป็นอย่างนี้นะ มันจะเน่าอย่างนี้นะ มันจะแปรสภาพอย่างนี้นะ พอเราเข้าใจก็เป็นโศดบัน ความเข้าใจของเขาเข้าใจกันอย่างนี้ไง เข้าใจทางวิทยาศาสตร์ที่เราบอกว่าผิดๆ การปฏิบัติผิดๆ เพราะเป็นวิทยาศาสตร์

เพราะวิทยาศาสตร์เป็นสูตรที่มีทฤษฎีตายตัว แต่ถ้าเป็นธรรมะไม่เป็นอย่างนั้น เป็นธรรมะนี้มันขอกใจ มันจะทิ่มเข้าไปในหัวใจของเรา หัวใจของเรามันมีอุปาทานปึกเสียบอยู่ แล้วพอปัญญามันเข้าไป มันสำรอก สำรอกสิ่งที่ปึกเสียบอยู่ในหัวใจออก

พอสำรอกออกมาบ่อยครั้ง มันเป็นตัวทั้งคปทาน คือมันสำรอกออกมาแต่มันไม่ถอนรากถอนโคน มันถอนรากถอนโคนยังไม่ได้ มันแค่สำรอก สำรอกจากความฝงใจนี้ออกมา พอสำรอกที มันกว้างทีหนึ่ง พอสำรอกทีเราก็มีความสุขกันทีหนึ่ง พอสุขทีหนึ่ง พวกที่ปฏิบัติ ถ้าอินทรีย์อ่อน คือ ฐานความคิดอ่อน พอสำรอกที ก็นึกว่าเป็นโศดบันนะ

พอโศดบันก็คิดว่าตัวเองเป็นโศดบัน พออยู่นานไปโศดบันจะเสื่อม พอเสื่อมไปก็มานั่งร้องไห้ คนเรา เวลาพิจารณาจนแบบว่า มีอารมณ์รุนแรงมาก จนปล่อยวางได้หมดเลย จนมีความสุข แล้วก็คิดว่าตัวเองเป็นโศดบัน แล้วพอหยุดสักพักหนึ่งนะ พออารมณ์กระทบรุนแรงนะ ไอ้โศดบันมันสั้นไวนะ ไอ้โศดบันมันร้องไห้แล้ว เอ๊ะ กูไม่ใช่โศดบันนี่หว่า เวลาคนปฏิบัติไป วงการปฏิบัติเราจะมีอย่างนี้เยอะมาก

ฉะนั้นมาบอกว่าอย่างนี้ ถ้าคำพูดอย่างนี้ มันเหมือนคำพูดเด็กๆ เด็กๆ นี่มันศึกษาธรรมะ พอศึกษาธรรมะแล้วมันก็จะเอาความรู้ของมันไปเทียบค่า ที่พระพุทธเจ้าพูด พอ

เทียบคำพระพุทธเจ้าพูด เห็นไหม คุณาจนที่สุดจะไม่เที่ยง เป็นทุกข์เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตัวเรา แล้วเป็นโศดบัน (หัวเราะ)

อย่างนี้นักศึกษาระรมะวันอาทิตย์เป็นโศดบันหมดเลย ไอนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เป็นโศดบันหมดแล้ว เพราะมันเข้าใจหมด

คนเรานี้จะพอมันเข้ามาศึกษาศาสนาใหม่ๆ มันก็คิดว่าเข้ามาในศาสนาแล้วมันลึกซึ้งไง แต่ไม่เข้าใจว่าในวงการศาสนาเรา มีการศึกษา ธรรมะศึกษาวันอาทิตย์ นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เขาศึกษามาตั้งแต่รุ่นปู่ รุ่นย่า รุ่นตา รุ่นยาย เขาศึกษากันมาเป็นหลายชั่วโคตรแล้ว แล้วนี่เพิ่งจะเข้ามา พอเข้ามาศึกษาอย่างนี้ ก็ว่าตัวเองใช่

ถาม : ผมทำสมาธิไปถึงจุดหนึ่ง เข้าใจว่าเป็นจุดที่แคบแล้ว แล้วมีความฟุ้งซ่านรุนแรงมาก ใจรู้ว่าทุกข์ ถึงต้องถีบตัวออกมาจากมัน มันรุนแรงมาก จนเหมือนจะเป็นบ้าให้ได้ เป็นอย่างนี้ซัดๆ มา ๒ ครั้งแล้ว กลัวมาก กลัวติดนิสสัยด้วย

หลวงพ่ : นี่ไง พอมันรุนแรง พอจิตมันลงไปแล้ว มันไปกระทบอะไรของตัวเอง แล้วมันออกมา มันเหมือนกับว่า เรากินพริก พอเรากินพริกเผ็ดมาก มันจะร้อนปาก ร้อนกระเพาะไปหมดเลย มันจะให้ผลกับร่างกายเรา จิตใจของเรามันมีสิ่งที่ฝังใจอยู่ พอจิตมันสงบเข้าไป มันไปกระทบสิ่งนี้ นี่มันเป็นจริตนิสสัยของคน

ครูบาอาจารย์เวลาท่านภาวนาไป ท่านจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ต้องแก้ พอจิตมันลงไปแล้ว มันจุดจะแคบ เราก็อทุกข์ๆ ถ้าถึงจุดนี้แล้ว เรารักษาพุทธโธของเราไว้ รักษาไปนี้ มันมีความฟุ้งซ่าน ฟุ้งซ่านมันออก ความรุนแรง ความฉุนเฉียว มันเป็นจริต มันเป็นเรื่องที่อยู่ในหัวใจ

แล้วพอเราเข้าไปกระทบ อย่างพวกเราในการประพฤติปฏิบัติ พวกเราจะแก้ไขใจเราเอง ทุกคนจะมีพ่อแม่ เราเป็นลูกมา พ่อแม่สอนมาจิตใจเราตลอดเวลา พ่อแม่พูดอะไร จิตใจเราทั้งนั้น พ่อแม่ไม่รักเรา พ่อแม่ว่าเราทั้งนั้น นี่ก็พ่อแม่ว่านะ นี่ก็ข้างนอก

แต่เวลาตั้งสติพุทธโธเข้าไป ไม่ใช่พ่อแม่ ธรรมะ สังฆธรรม! สังฆธรรมมันจะสอนจิต พอเข้าไปสอนจิตมันจะเข้าไปกล่อม ให้จิตนี้เป็นคนดี แล้วนิสสัยของจิตที่มันมี อะไรฝัง

รากอยู่นี่ มันจะแสดงออก พอแสดงออกมามันจะต่อต้าน นี่ใจปึงจัดตั้ง แล้วเราจะแก้ไขมันอย่างไร

ถ้าเราจะแก้ไข เราตั้งสติของเราไว้ พุทโธๆๆ ตั้งสติไว้ สิ่งที่มันแสดงออกมา เปิดให้มันออกไป ตั้งสติไว้ พอมันออกไปแล้ว เห็นไหม เราตั้งสตินะ แล้วเรามาทบทวน เราเคยเป็น ตอนเราภาวนาจัดๆ นี่ เราไปเที่ยวอยู่ที่หนึ่ง เขามีการก่อสร้าง เราก็ไปนั่งพุทโธๆ ของเรา จิตมันจะลง นี่คือการก่อสร้าง เขาเทพูน เสียงมันดังขึ้นมา

เราก็นั่งสมาธิลงๆ นี่ เราผลุนพลันออกไปเลย เรานี้พุ่งออกไปเลยนะ พอพุ่งออกไป ก็จะไปต่อว่าเขาใจ คือมันคิดว่า เราทำความผิดขนาดนี้นะ แหม ทำไมมันทำลายขนาดนี้ พอมันลุกพรวดออกมา สติมันทันนะ สติเราทัน ทันทีเลยนะ เพราะเป็นเรื่องของเราเอง

สติมันถึงถามตัวเอง มันค่าตัวเอง มันจะบ้าหรือ พอมันจะบ้าปั๊บมันก็ฟื้น พอฟื้น ปัญญามันทัน พอปัญญามันทันมันก็คิดเลยนะ เขาเป็นกรรมกรก่อสร้าง เขาทำงานตามหน้าที่เขา เขารู้ได้อย่างไรว่ามีพระมานั่งภาวนาอยู่ที่นี่ เขาทำตามหน้าที่ของเขา เขาไม่ได้จงใจกลั่นแกล้งใครเลย

เขาเป็นกรรมกรก่อสร้าง เขาสร้างโบสถ์ เขาทำตามหน้าที่เขา เขาไม่ได้แกล้งใคร แล้วเรานี้เวลากระทบ เราจะไปจูนเฉยใคร เราจะไปโกรธใคร เราจะภาวนาอยู่ ทำไมเราไม่หาที่สงบสงัด แล้วเรามาภาวนาจิตมันจะลงหรือ แล้วเขาทำงานตามหน้าที่ของเขาแล้ว มันมากระเทือนเรา มันเป็นเรื่องกรรมของสัตว์

มันค่าตัวเองนะ โห มันลงเลยนะ ใจนี้มันพุ่งออกมาเลยนะ ธรรมดาใช้ไหม พระกับโยม พระต้องมีสถานะมากกว่าโยม แล้วโยมเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างในวัด มันก็เป็นเบี้ยล่างของพระอีกชั้นหนึ่งใช้ไหม แล้วมารับจ้างในวัดด้วยนี่ เขายังเป็นเบี้ยล่างเข้าไปใหญ่ใช้ไหม แล้วพระมีสิทธิ์ที่จะโกรธเขาใช้ไหม

พอไม่พอใจนี่ มันพุ่งจะไปกินเขาเลยนี่ พอสติมันทันเข้ามาปั๊บ มันจะบ้าหรือ เขาทำตามหน้าที่เขา เขาไม่รู้เรื่องอะไรกับเราเลย เราต่างหากไปโกรธเขาเอง เราต่างหากจะไปกินเขาเอง จิตพุ่งชาน จิตที่มันคับแคบ รุนแรงนี่ก็เหมือนกัน

เวลาพุทโธๆ เข้าไปถึงจุดหนึ่ง ถ้าเรามีสติถึงตรงนั้น เราถามมันสิ เราจับมันขึ้นมาพิจารณา มันรุนแรงอะไร เราเอาความดีความชอบมาให้ใจ แล้วใจมันขัดขึ้นทำไม ใจที่ขัดขึ้นนั่นคือกิเลสใจใหม่ สิ่งที่ขัดขึ้นคือติดต่อต้านธรรมะนี้ มันเป็นความดีหรือความชั่ว

ถ้ามันเป็นความชั่ว ความชั่วมันอยู่ในใจเรา เราจะแก้ไขไหม ถ้าเราจะแก้ไข เราจะดูแลมันอย่างไร เราจะต้องดูแล ต้องแก้ไข ไม่ใช่เราทำความดีไปแล้ว กิเลสมันจะบอกว่า ทำความดีแล้วจะสาธุ ไม่มี ทำความดีกิเลสต่อต้านทุกๆ กรณี

กิเลสไม่เคยปล่อยให้เราทำความดีหรอก กิเลสมันจะหาเหตุผล นั่งสมาธิไปเดี๋ยวก็จะเป็นไข้ เดี่ยวกระดูกจะหัก เดี่ยวเอ็นจะขาด เดี่ยวพุงนี้จะไม่มีความทำงาน เดี่ยวมันจะเจ็บไข้ได้ป่วย กิเลสตัวไหนบ้างที่ทำได้ แล้วมันบอกว่า สาธุ มันไม่มี พอไม่มี เราต้องมีปัญญากล่อมมัน ต้องมีปัญญาคอยแก้ไขมัน

เราก็เคยเกิดเคยตายมาจนป่านี้นี้ ทำงานกรรมกรแบกหาม เขาบอกมีพระองค์หนึ่ง เขาบอกเขาจะเห็นความทุกข์ เขาก็แบกก้อนหินวิ่งขึ้นเขาลงเขาณะ แล้วก็มาหาเราถามว่า เขาทำถูกไหม เราบอกว่าถ้าเอ็งแบกก้อนหินวิ่งขึ้นเขาลงเขา ถ้าเป็นทุกข์นะ โอกรรมกรแบกข้าวที่ทำเรือ มันเป็นพระอรหันต์หมดแล้ว กรรมกรแบกข้าวที่ทำเรือมันแบกขึ้นเรือที่เป็นลำเรือๆ เลยละ มันเห็นทุกข์ไหม มันไม่เห็นหรอก

นี่ไงที่เขาบอกเขาเห็นทุกข์กันนะ พระองค์หนึ่ง เขามาหาเราจริงๆ เขาบอกเขาอยากให้เห็นทุกข์นะ เขาเอาก้อนหินก้อนหนึ่งแบกไว้ แล้วก็ขึ้นเขา แล้วก็ลงเขา แล้วก็ขึ้นเขา แล้วก็ลงเขา เขาอยากเห็นทุกข์ ไม่มีทาง อวิชชามันปิดตาบังตาไว้ มันแบกหามนี้มันทุกข์ข้างนอก มันทุกข์ที่ร่างกาย

จิต จิตคือตัวรูป ความคิดเป็นนาม ความคิดว่าสุขว่าทุกข์นี่มันเป็น ความคิด พอความคิดเสร็จแล้ว มันก็ออกมาที่ร่างกาย ร่างกายไปแบกหาม มันบังไว้ ๓ ชั้น ๔ ชั้น มันจะไปเห็นตัวทุกข์ที่จิต ไม่เห็นหรอก แต่เราพุทโธๆ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไป

ถ้าตัวความคิด ตัวทุกอย่าง มันส่งลงไปถึงตัวจิต ตัวทุกข์มันอยู่ที่จิต เพราะมีสภาวะมีภพ มันถึงมีตัวทุกข์ ตัวสภาวะแบกหามความสุขความทุกข์มันอยู่ที่จิตหมดเลย

จิตเป็นคนรับรู้ จิตเป็นคนมีข้อมูล จิตเป็นคนคิด จิตเป็นอวิชา จิตเป็นคนซื้อป้อ ฐ
แบบไม่รู้ ฐแบบโง่ ฐแบบทำลายตัวเอง แล้วก็ว่าตัวเองฉลาดนะ

พุทโธๆ ไปจนถึงตัวมัน ไปเห็นมัน แล้วเอามันออกจากรู กาย เวทนา จิต ธรรม แต่
เพราะเขาไม่ถึงตัวจิต เขาปฏิเสธสมาธิ เขาไม่ถึงตัวภพฐิตจิต เขาถึงไม่เห็นจิต เห็นอาการ
ของจิต จิตเห็นความคิด ความคิดที่ยึดมั่นถือมั่น มันอยู่ที่ความคิด แต่ตัวกิเลสมันอยู่ที่จิต

เวลาเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ หรือสมาธิอบรมปัญญา เพราะตัวสมาธิ คือตัวจิต
ตัวสมาธิมันจะทะลุความคิดเข้ามา ความคิดนี้เป็นขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร
วิญญาณ ตัวความคิดนี่คือเปลือกส้ม เปลือกส้มกินไม่ได้ ใครกินส้มเขาต้องปอกเปลือก
ทิ้ง ปอกเปลือกทิ้งแล้วกินตัวส้ม การจะแก้กิเลสมันต้องไปแก้กันที่จิต แต่อย่าไปคิดตาม
เดี๋ยวง มันเป็นอย่างนี้โดยข้อเท็จจริงเลย

แต่การปฏิบัติมันจะเห็นได้ยาก พอเห็นได้ยาก เราก็เห็นร่องเห็นรอย คือทำความ
สงบของใจ พยายามหาความสงบ เขาเรียกหาร่องหารอย หาช่องทางเข้าไปก่อน ไม่ใช่
ใครทำแล้วว่า ทำสมาธิเมื่อไหร่จะได้วิปัสสนา ทำสมาธิต้องเป็นสมาธิก่อนแล้วค่อย
วิปัสสนา ตายแล้วเกิดมายังไม่ได้วิปัสสนาเลย เห็นไหม เพราะการคิดว่าต้องเข้าถึงตัวจิต
แล้วค่อยออกวิปัสสนาไป

แต่ถ้าเราปฏิบัติ เราต้องหาร่องหารอย หาช่องทางหาการเข้าไปกำจัดมัน นี่การ
เข้าร่องเข้ารอย เราทำความสงบขนาดไหน เราใช้ปัญญาได้ทั้งนั้น คนเราต้องหาร่องหา
รอย จะเอาลูกเสื่อในถ้ำเสื่อ ต้องเข้าถ้ำเสื่อ กิเลสนี้มันอยู่ในถ้ำ มันอยู่ในคูหาของจิต แล้ว
เราไปแก้กันอยู่ที่ชายป่า ไปแก้กันอยู่ที่ห่างไกลจากถ้ำ เป็นไปไม่ได้หรอก การจะทำ จะ
ปฏิเสธสมาธิ ถ้าใครปฏิเสธสมาธิ

ที่นี้เพียงคำว่าสมาธินี้ พระพุทธเจ้าบอก ศีล สมาธิ ปัญญา ไม่ได้บอกสมาธิคือตัว
จิต ไม่ได้บอกสมาธินี้คือตัวสภาวะรับรู้ทุกข

โยม : แล้วไ้ทางที่เราดูอยู่มันหลายซ้อนอะ

หลวงพ่ : หลายซ้อน

โยม : แล้วอย่างนี้คนเรานั้นจะลึนไหลไปยังใงมันก็ขึ้นอยู่กับไอตัวนี้

หลวงพ่ : ตัวนี้

โยม : อยู่แต่ไอร่างกาย

หลวงพ่ : ไม่มี ก็ในทางวิทยาศาสตร์ ทางจิตวิทยา เขาบอกคนเราดิชั่วด้วย
 สิ่งแวดล้อม เรามีกมันก็มีส่วน แต่ตามธรรมะพระพุทธเจ้า ดิชั่วมันอยู่ที่จิต สิ่งแวดล้อม
 นี้มีผลบ้าง แต่ถูกมหาโจรเป็นคนดิเยอะเยะเลย ลูกของนักปราชญ์เป็นโจรก็เยอะ
 สิ่งแวดล้อมที่ดีคนชั่วก็มี สิ่งแวดล้อมที่ชั่ว ในคนชั่วที่เป็นคนดีก็มี แล้วทางวิทยาศาสตร์
 บอกว่าคนดิคนชั่ว อยู่ที่สิ่งแวดล้อม เรามอมรับว่ามีผลบ้าง แต่ข้อเท็จจริงของเราจะดิจะ
 ชั่ว อยู่ที่จิต

ทีนี้สิ่งแวดล้อมมันก็มีผล ถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมเช่นไร เราก็จะคล้อยตามสิ่งนั้นไป
 ฉะนั้นเวลาแก้ไข เราจะบอกว่าหาร่องหารอย จะเข้าไปถึงตัวจิตแล้ววิปัสสนาเป็น
 โสดาบันเลยนี้ ยาก เพียงแต่พวกเราต้องปรับพื้นที่ ต้องหาช่องทาง ต้องพยายามฝึกฝน
 ตัวเอง มันต้องทำมาจากตรงนั้น

การที่จะได้เป็นอริยบุคคลแต่ละขั้นแต่ละตอน ไม่ใช่เรื่องของง่าย แต่ไม่สุดวิสัย
 มนุษย์ที่เราจะทำ แต่ในการประพฤติปฏิบัติของเขา หรือแบบทางวิทยาศาสตร์ การบวก
 หนึ่งบวกหนึ่ง เป็น สอง การปฏิบัติ การเข้ามาทำแล้วต้องได้โสดาบัน ต้องได้สัทธาภา
 ต้องได้อโนภา อันนี้มันเป็นปริยัติ แจกใบประกาศกันไ อบรม แล้วเข้าแถว รับใบ
 ประกาศนียบัตร

แต่การปฏิบัติไม่เป็นอย่างนั้น พระพุทธเจ้านะ ยังทำอย่างนี้ไม่ได้เลย มันเป็นเรื่อง
 ข้อเท็จจริงนะ อันนี้คำถามทั่วไปนี้สำคัญมาก ไอ้คำที่ว่ามีความรุนแรง มีสิ่งต่างๆ เรา
 ค่อยๆ แก້ของเราไป แก້ด้วยวิธีการกำหนด พุทโธ ตั้งสติไว้ หลวงตาจะสอนว่าอยู่กับสติ
 อยู่กับผู้รู้ สิ่งใดที่เกิดขึ้น มันเป็นอาการของจิต มันเหมือนกับอาการของไข้

พอไข้มันโดนยาเข้าไป มันไปทำปฏิกิริยาที่จะทำให้ไข้มันหาย คนเรามีอาการ
 แพ้ยา คนมีอาการอ่อนเพลีย คนมีอาการต่างๆ จิต ถ้ามีการกระทำเข้าไป มันมีอาการของ
 มัน แต่ละคนจะไม่เหมือนกัน แต่ละบุคคลการกระทำของจิตมันมีหลากหลายไม่

เหมือนกัน สิ่งเหมือนกัน แล้วมันแสดงออกมาอย่างไรแล้วนี่ เราจะต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้เป็นปกติ

ศีล คือความปกติของใจ ใจปกติ ใจมั่นคง แล้วค่อยเอาใจปกติ ใจมั่นคงนี้ ออกทำงาน ออกรู้ ออกถอนอุปาทาน ออกถอนความฝงใจ ถ้าถอนสิ่งนี้ออก เห็นไหม โสดาบันเกิดตรงนี้ โสดาบันไม่ใช่ว่าไปเห็นพิจารณากายแล้วเป็นโสดาบันหรอก

อย่างนี้ละ โอ่วิทยาศาสตร์การแพทย์เป็นโสดาบันหมดเลย เพราะทุกอย่างในร่างกายมนุษย์เขาต้องให้วิทยศาสตร์การแพทย์มันทดสอบ วิทยศาสตร์การแพทย์เขาจะรู้หมดเลยว่า เชื้ออะไร เพาะเชื้ออย่างไร ไอนั่นพวกวิทยศาสตร์การแพทย์เป็นโสดาบันหมดเลย โอ้พวกเราไม่ได้เป็น เพราะเราไม่รู้

เพราะเขาไปคิดกันเอง ว่าความคิดของเขา ปัญญาของเขา คือปัญญาในศาสนา ปัญญาในศาสนาเนี่ยะ มันมีปัญญา ปรียติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ มันมีโลกียปัญญา โลกุตตรปัญญา เพราะเขาไม่มีหลักอย่างนี้ เราไม่ได้วั้นะ เพราะลูกศิษย์เรามา ทางวิชาการ เขามีความรู้มากทั้งนั้นแหละ แล้วเขาก็ไปอบรมพวกอภิธรรม แล้วก็มาหาเรา “หลวงพ่อ พุทโธ เขาเลิกใช้กันหมดแล้วละ เขาใช้ปัญญาสายตรง”

เราก็กถามกลับว่า “แล้วปัญญาพวกมึงเรียนมาจากไหน” พวกนี้เขาก็เรียนมาจากต่างประเทศกันทั้งนั้นใช่ไหม เราบอก “ต่างประเทศพระพุทธเจ้าไม่มี เอ็งยังเรียนมาได้เลย ไม่มีพระพุทธเจ้าเอ็งก็เรียนมาได้”

ปัญญาอย่างนี้พระพุทธเจ้าไม่ต้องสอน กฎหัตถ์เขาสอนกันได้ โลกเขาสอนกันได้ แต่พระพุทธเจ้าไม่ต้องการปัญญาอย่างนี้เลย ปัญญาของพระพุทธเจ้าคือ ปัญญาครอบรู้ ความคิด ปัญญาของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกว่า ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร สังขาร คือความคิด ความปรุง ความแต่ง แล้วมีปัญญาเข้ามารอบรู้ในความคิด รอบรู้ในความรู้สึกรของเรา

ปัญญาในศาสนา คือ ปัญญาครอบรู้ความคิด ความเห็นของเรา รอบรู้ในการเกิด และการตายของเรา ปัญญาอย่างนี้คือ ภาวนามยปัญญา ปัญญาอย่างนี้ฝึกเอาไม่ได้ หาเอา

ไม่ได้ มันจะเกิดขึ้นจากการกระทำของจิต แล้วถ้าปัญญานี้ มันเป็นปัญญาที่ส่งทอดกันได้ เศรษฐี มหาเศรษฐี มันจะซื้อปัญญานี้ไปหมด

เศรษฐี มหาเศรษฐี เขาจะเอาเงินซื้อปัญญานี้ เพื่อให้เขาพ้นจากกิเลส เพื่อให้เขาไม่ต้องเกิดต้องตาย ปัญญานี้ซื้อขายหาแลกเปลี่ยนไม่ได้ เป็นปัญญาเฉพาะบุคคล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปริณิพพานพระอานนท์ร้องไห้มาก พระพุทธเจ้าบอกว่า

“อานนทเราไม่ได้เอาสมบัติของใครไปเลยนะ เราเอาสมบัติของเราไปคนเดียว เอาสมบัติส่วนตัวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น ไปกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

ปัญญาของแต่ละบุคคล ของพระสารีบุตร ของพระโมคคัลลานะ มันก็เป็นของแต่ละบุคคลไม่ใช่ของใครเลย ปัญญานี้ซื้อขายหาแลกเปลี่ยนไม่ได้ ไม่มีใครทำให้ใคร ใครฝึกให้ใคร ไม่มี ปัญญานี้เกิดจากการกระทำของเรา เกิดจากทำสมาธิ เกิดจากปัญญาเกิดขึ้นมาจากเรา ปัญญานี้ถึงจะเป็นปัญญาฆ่ากิเลส เพราะปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาเข้าไปชำระกิเลสในจิต

ปัญญาเกิดจากสังขาร เกิดจากความคิด เกิดจากของเรา มันเกิดมาจากการแสวงหา มาจากข้างนอก มันแก้กิเลสไม่ได้ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย นี่การปฏิบัติมันเป็นอย่างนี้ เราเห็นเขาปฏิบัติกัน เขาทำกัน เราถึงเห็นแล้ว จริงๆ นะ มันเหมือนกับว่า ทางศาสนาเป็นทางอย่างนี้ เขาชักจูงกันไปอีกทางหนึ่ง แล้วเขาก็บอกว่ำนั่นเป็นทางศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธเพราะเขาอ้างพุทธศาสนา แต่เขาไม่ได้ทำตามพระพุทธเจ้าสอน

ที่พระพุทธเจ้าบอก คนอยู่ชนบทประเทศ แต่ปฏิบัติตามเราเหมือนอยู่กับเรา คนกอดเราอยู่เลย นี่ก็พุทธพจน์ คำก็พุทธพจน์ สองคำก็พุทธพจน์ เราจะบอกเลยว่า ภูไม่เถียงพุทธพจน์ แต่ภูเถียงคนพูดพุทธพจน์ ไอ้คนพูดพุทธพจน์ จากความเห็นของมัน แต่คำพูดพุทธพจน์นั้นมันถูก ศัพท์นั้นถูก แต่ความเห็นของคนพูดมันผิด ภูไม่เชื่อมีง ภูเชื่อพุทธพจน์แต่ภูไม่เชื่อคนพูดพุทธพจน์

นี่ก็เหมือนกัน คนปฏิบัติแล้วมันผิดหมดเลย นี่สติจะเกิดเอง ถ้าสติมันเกิดเอง เรานั่งกันอยู่นี่ นั่งเฉยๆ เดี่ยวจะเป็นพระอรหันต์กันหมดเลย เดี่ยวสติมันเกิดขึ้นมา แล้วเดี๋ยวปัญญามันก็จะเกิด เพราะพูดกันอย่างนี้ แล้วทำกันอย่างนี้ เรายังคิดนะ ถ้าอย่างนี้แล้ว มันจะมีคนหลุด คนบ้าบ้าง

จะดูสิว่า เวลาบ้างๆ ขึ้นมากันแล้ว จะแก้กันอย่างไร เวลามันหลุดขึ้นมาจะแก้กันอย่างไร ทีนี้จะไม่หลุดเพราะอะไรรู้ไหม พวกนี้จะไม่หลุด เพราะเขาใช้ความคิดสมอง เขาใช้ความคิดสามัญสำนึกนี้แหละ ความคิดเขาไม่ลึก

แต่ถ้าพวกเราหลุดเพราะอะไร เพราะจิตเราลงลึก พอลงลึกไปแล้ว จิตเรามันไม่ทัน พอไปเห็นแล้วมันตกใจ แต่พวกนี้ไม่ค่อยหลุดนะ เพราะจิตมันไม่ลงลึกใจ อย่างเช่นเราไปดำน้ำ เราอยู่ผิวน้ำ เราไม่กลัวอะไรหรอก เอ็งลองดำน้ำไปสิ ไปเจออะไรก็ไม่รู้ใช่ไหม

โอ้พวกเรา ดำน้ำลงไปเจอฉลามอย่างนี้ โอ้โฮ ขนหัวตั้งเลย แต่เขาอยู่ผิวน้ำ ก็ความคิดเขาพื้นๆ ใจ ไม่หลุดหรอก แต่ถ้าหลุดแล้วจะรู้เลยนะ ว่าสติมันจะเกิดเอง จะดูสิว่า หลุดแล้วจะแก้อย่างไร จะกลับมาได้อย่างไร เห็นอย่างนี้นะ ยิ่งเห็นยิ่งเศร้าจริงๆ นะ เศร้าใจมากนะ

อย่าว่าแต่อนุบาลเลยนะ นี่มันออกนอกไปเลย สติเกิดเอง โอ๊ย เป็นไปไม่ได้เลยล่ะ เพราะมันจำสภาวะนั้นได้ วันนั้นที่พวกนั้นมาก็อย่างนี้ ผมอยู่กับสภาวะธรรม ถ้าเป็นความคิดที่ไม่มีอารมณ์ความรู้สึก มันเป็นสภาวะธรรม ถ้ามีอารมณ์ความรู้สึกมันไม่ใช่สภาวะธรรม มันเป็นกิเลส

เราบอกมันเป็นไปไม่ได้หรอก เพราะความคิดมัน คำว่าสภาวะธรรม มันมีรสชาติแล้ว เพราะมันไม่มีขันธ์ ๕ มันไม่มีเวทนา มันไม่มีการรับรู้ ความคิดเกิดไม่ได้ แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิเราเข้าไป ถ้ามันทันปั๊บ ความคิดหยุดหมด ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ ความคิดหยุด เห็นไหม เราถึงบอก การกระทำทุกๆ อย่าง ผลของมันคือ สมาธิ แต่เขาเข้าใจผิดว่า การหยุดหรือการปล่อยวางนั้น คือธรรมะ คือมรรคผลนิพพาน ไม่ใช่! ไม่ใช่! มรรคผลนิพพาน!

มรรคผลนิพพานเกิดจากอัสวขยญาณ เข้าไปทำลายกิเลส แล้วฆ่ากิเลสตั้งโยชน์
ขาดเห็นชัดๆ เราเทศน์ไว้ เก่าๆ ไปคู่มือ “พริกขี้หนู” กิเลสต้องพริกขี้หนูมันเลยนะ
ชั้นสูตรศพนะ เราเทศน์ไว้ตั้ง ๒๐-๓๐ ปีที่แล้ว เดี่ยวเว็บไซต์ออกแล้ว เอาของเก่าๆ มา
ออก “พริกขี้หนู” “ขุณฺโณ” เราเทศน์มา ๒๐-๓๐ ปีแล้ว

แล้วนี่บอกว่า ลอยๆ แล้วกิเลสฆ่า เวรกรรมๆ มากเลย

ชั่วโม่งกว่าแล้ว ไม่มีอะไรก็ เอวัง